

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 15.

V Ljubljani, v soboto 14. aprila 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravištvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 9—12 ure dop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Velika noč.

Velika noč! Kako globoko je vpisan ta zmagoslavni praznik krščanske vere v duši našega ljudstva! Mnogo idealnih smeri živi v ti duši; vse pa imajo svoje korenine v verskem prepričanju, vse so spojene in prepletene s cerkvenim življenjem.

Močno individualnost ima naš narod; vsa ta individualnost pa je združena s krščanstvom. Ta misel nam živeje stopa pred oči, ko praznujemo vstajenje velikonočnega Jagnjeta. In hudo nam je pri srcu, ko se zamislimo v svojo tisto podlo gonjo proti krščanstvu, ki jo vprizarjajo nekaj zlobni, nekaj zaslepljeni sinovi našega naroda.

Kaj bo, če zmagajo njihovi napor? Kaj bo, če ne bo več naše ljudstvo sesalo iz verskega življenja svoje duševne moči, svojih sil za delo, za boj, za trpljenje? Uničenje nam zija nasproti v vseh ozirih. Nikjer več ne bo imelo poganjati idealno stremenje, pozebla bo požrtvovalna ljubezen do doma, do svete očetne zemlje, do milega jezika, zamrla bo vnema za duševni napredek, ožgano bo čisto, vzvišeno veselje našega družinskega življenja, — — — vse bo razbito! Naša mladina brez idealov, naši starci brez tolažbe! Individualnost slovenskega naroda je v nevarnosti in s tem njegova moč, njegovo bistvo, njegova eksistenca.

Grenke so te misli, a ponujajo se same po sebi, če motrimo liberalno gibanje med nami. Slabi smo! To izpodkopavanje najsvetejših korenin blagih čustev in plemenitih nazorov nas dela od dne do dne še slabše. Prokletstvo, ki so ga v tujih nazorih nekateri prizvali v svoja lastna srca, se sliši vedno bolj, vedno huje.

Velika noč, ta praznik zmage nad močmi teme pa nam vliva tudi novih nadej za delo, za boj! Ne, svojega naroda ne pustimo raznaroditi, ne pustimo, da bi se mu vzela njegova individualna samostalnost, njegov ponos, njegova tolažba! Framasonsko, židovsko-liberalno kosmo-

politstvo, katero vibra na zastavi „Narodovih“ kolovodij, ne sme postati vodilno znamenje našemu ljudstvu.

Vprašujemo: Kje je kak človek, ki si je ohranil še količkaj čuta poštenosti in dostojnosti, ki bi hotel povsod, v rodbini, pri prijateljih, v javnosti — nastopati tako, kot piše „Slovenski Narod“ in njegova garda? Tudi med „Narodovci“ samimi, tako upamo, ni mnogo takih propalic. In vendar velja ta list premnogim za tolmača njihovega prepričanja. Koliko ostudne sleparije, koliko žalostnih lažij je v njihovem vedenju!

Ali ni torej naša sveta dolžnost, razkrivati te rane in bojevati se za krščansko individualnost slovenskega naroda? Ali ni naša dolžnost, razkrinkavati sleparje, ki se mu ponujajo za voditelje, ki so pa v resnici njegovi najhujši sovražniki, ki stremé za njegovo narodno smrtjo?

Te misli nam vzbujajo velikonočni praznik, zraven pa trdno prepričanje, da ob vzajemnem delu vseh prijateljev našega naroda padejo v prah napor v tujini skvarjenih naših klevetnikov.

Deželni zbori.

Kranjski deželni zbor.

V sobotni seji dež. zbora je zbornica pri točki agrarne razmere sprejela dve resoluciji poslanca dr. Žitnika. Prva resolucija se glasi: „Deželnemu odboru se naroča, naj posreduje pri komisiji za pogozdovanje Krasa, da za dovoljenje razdelitve skupnih pašnikov in gozdov ne zahteva posebnih preglednih načrtov ali osnutkov, ker so predragi in nepotrebni.“ V drugi poslančevi resoluciji pozvala je zbornica vlado, naj v prihodnje o. k. komisije za agrarne operacije s slovenskimi strankami sestavljajo slovenske zapisnike, in naj izdajajo slovenske odloke, oziroma izkaze razdeljenih zemljišč. Ta korak je bil zelo umesten, da se prepreči postopanje, ki se je doslej često dogajalo, da so

se razdeljitve zemljišč vknjiževale v nemškem jeziku.

Hudo je napadel poslanec Božič vipavskega agrarnega komisarja Župneka. Božiča boli, da Hrovatin nima pri volitvah več neomejenega gospodarstva nad vipavskimi gozdi. Očital je gozdnemu komisarju, da je samovoljno za agitacijske namene katoliško-narodne stranke odtegnil gospodarstvo nad vipavskimi gozdi obč. odboru, ko je vendar znano, da je radi samostalnega gospodarstva z gozdom pritožilo se 270 go 280 upravičencev in da je imel na svoji strani župan Hrovatin samo 20 upravičencev. Poslanec Božič je pokazal pri napadu plitvo svojo vednost in naobrazbo. Opsoval je g. Župneka z „impertinentnostjo“, „škandalom“ itd., ne da bi bil podal najmanjši dokaz o komisarjevi pristranosti, pač pa se je izkazalo, da je gozdni komisar Župnek 280, upravičencem v gozdnem odseku dal 4 zastopnike, županovi dvajsetorici pa tri! Dež. predsednik baron Hein je Božiču odgovoril, da je besedičil osebno, iz političnih strastij, ne pa stvarno, in da mora poslanec Božič biti sam tak, kakršnega hoče naslikati g. Župneka.

Dr. Tavčar je ob tej priliki razkril strmečim poslancem, da ni večjega nasprotnika slovenskega naroda, kot je klerikalec. Bil je torej pač velik nasprotnik slovenskega naroda tisti Tavčarjev stric, župnik, ki je poljanskega Janeza pasel, da se je mogel povspeti do sedanje ošabnosti. Takrat je bil Tavčarju dober „klerikalec“.

Iz poročila dež. odbora o agrarnih razmerah posnamemo, da se je od agrarne svote določenega kredita 20.000 gld. porabilo v l. 1898. 19.206 gld. Zanimivi so tudi naslednji podatki. Denarna vrednost sprememb pri posesti in bremenih zemljišč so bili l. 1898. ti-le: Premembe pri posesti znašajo vsled kupnih pogodb 5.120.107 gld., vsled drugih pogodb 825.892 gld., vsled ekskutivne prodaje 286.609 gld., (največ okrajna sodnija Kamnik), vsled smrti 1.690.595 gl.,

Vstajenje srca.

Spisal: Novosel.

Doktorant Fricko Zidar je stopal po posušeni stezi v gozdnem hladu. Vse je bilo živo krog njega, novo življenje je dihlo vse. Beli, modri, rdeči cveti so poganjali iz zemlje, po njih je brenčal čmrl, in metuljček rmenih kril je sedal nanje. Na drevesih so se začeli razvijati svežezeleni listi in tički so zletavali na veje pojoč in žvrgoleč. Vender se je zdelo mlademu možu, da je bilo pred letom dnij mnogo lepše in živeje v domačem logu. Zdela se mu je, da mnogo manj tičic-pevčic ubira pesmi, vdihnjene jim od samega Stvarnika. In ko je zagledal tu nekaj perja, tam perut, drugje celo mrtvo drobno seničico, tedaj je vedel dovelj. Po zgodnji spomladi je zapadel zopet sneg, ko se ga ni nihče nadejal, zabil je pozni mraz, ko so se bili vrnili pevci že z gorkega juga. Zmrzavale so nežne živalice in trgale so jih ujede. Ko je sneg zopet skopnel, so ležali po gozdih in tratah ubožčki mrtvi, ležale so gole peruti in oskubljeni perje, — žalostni ostanki in spomini. Ali, pozabljena bodi ta nesreča! Zopet se smehlja

pomlad, tako krasna, kakor bi bili presadili nebeški krilatci rajski vrt na zemljo.

Sam je korakal mladenič. Ni se mu mudilo; zložno je stopal, zdaj in zdaj postal ter srkal sveži zdravi zrak.

Prispel je iz gozda na plano in hodil med travniki, njivami in vinogradi. Trta, hvala Bogu, še ni bila odgnala tedaj, ko je pribil oni osodepolni mraz, in zdaj so gledala očesca na trtah v lepi pomladni svet. Fricko pa je gledal v duhu najveselejšo dobo za pravega Dolenjca, gledal jesen, čul popevanje in ukanje trgačev, ki sede v lepi noči pred hramom, počivajoč od dnevnega truda.

Ko je stopal poldrugo uro, je došel do vasi, stoječe pod holmcem, raz kateri je zrla v dolino cerkev, posvečena Materi božji. Tja gori hoče danes zopet po dolgem presledku, po letih, polnih bojov za obstanek, a tudi po hudih borbah uzorov s strastmi. Četrť ure še in končana bo pot in mogel si bode buditi spomine na davno prešlo, a prelepo dobo.

Steza je vodila skozi trtnico, zasajeno z ameriškimi cepljenkami. Fricko je stopal še počasneje, da ne pride na vrh zasopel in znojen.

Prispevši vrh griča je postal, sejoddahnil in in se ozrl okoli na travnike, gozde, vasi, gradove, ki so ležali pred njim. Na to je krenil v cerkev in pokleknil pred Marijino podobo.

Ko je stopil zopet iz cerkve na plano, se je čutil tako čilega in čvrstega, srce mu je bilo tako lahko, prsi tako proste, da bi bil najrajše zapel s polnim glasom navdušen slavospev Stvarniku in njegovi blaženi Porodnici.

Vzel je v roke daljnogled in gledal je tja v daljino na gorenske planine, na katerih so se žareli ledniki v solnčnem svitu, na gozdnate hribe, na griče, kjer se belé božji hrami, na gorice, po katerih so gosto posejane zidanice. Oči so mu plavale v doline, v katerih leže prijazne, mirne slovenske vasi. Kar nagledati se ni mogel lepote svoje domovine.

Sedel je na klop, postavljeno pod debelim drevesom, na kojega deblu so bile zarisane črke S. P. D., „Slovensko planinsko društvo“. Da, tu smo še sami svoji gospodarji, ti holmci so še slovenska last, ali one planine tam v dalji, oni pašniki, one šume, — so li naše? Tako mu je šumelo po glavi in brnela mu je po njej stara, davno znana, žal vedno nova pesem: o zati

skupaj 8.023.203 gld. Premembe pri dolgovi so l. 1898 znašale: novi dolgovi: vsled zaostalih kupnin 463.394 gld., vsled posojilnih pogodb 3.851.791 gld. vsled drugih pogodb 1.425.574 gld., vsled upravičenih prenotacij 38.373 gld., vsled eksekutivnih vknjižb 371.443 gld. (največ okrajna sodnija Črnomelj), vsled delitve dedščine, volila 423.068 gld., skupaj 6.473.644 gld.; b) vsa razbremenitev skupaj je znašala 3.411.194 gld.

Dež. zbor je dalje v sobotni seji dovolil 300 kron podpore delavskemu stavbinskemu društvu v Zagorju ob Savi. Dr. Tavčar je vpil mej glasovanjem na svoje pristaše, da je to „klerikalno društvo“, pa zbornica se to pot ni brigala za njegovo divjanje. Poslanec Povše je dokazal uspešno socijalno delovanje naših delavskih stavbinskih društev. — Zbornica je Žitnikov nujni predlog glede sklenitve nove pogodbe z Ogersko za živinski promet odkazala upravnemu odseku in je odkazala razne prošnje v cestnih zadevah dež. odboru.

V sredo je pri točki „občila“ stavil posl. Lenarčič naslednjo resolucijo:

Dež. odboru se naroča: 1. da si preskrbi potrebne podatke glede škodljivih tarifov, kateri uničujeje kranjsko mlinsko in lesno industrijo, dalje onih, katere bi bilo priporočati za upeljavo na avstrijskih državnih železnicah in po Donavi navzgor; 2. da se na podlagi teh podatkov obrne do vis. žel. in trg. ministerstva, da čimprej ukreneta, da se obvaruje s tem kranjska in sploh tostranska mlinska industrija gotovega propada. Resolucija je bila sprejeta.

Na dnevnem redu je bilo tudi poročilo o kmetijski šoli na Grmu, o kateri govorimo še v domačih vesteh. Stroški za to šolo so bili 1898 l. 17.527 gld. 25 kr. Za vodovod v Postojni je dež. zbor obljubil 20 odstotkov deželnega prispevka k skupni potrebščini 144.000 kron, torej 28.000 kron, ako tržani prevzemo 30 odstotkov, država pa 50 odstotkov.

Podpora ljubljanskim Nemcem je dala nato zbornica z zneskom 12.000 kron za nemško gledališče. Katoliškonarodni poslanci so pri tej točki obsedeli, dr. Tavčar pa je s svojimi pristaši z veseljem dovolil slovenski denar 12.000 kron nemškemu molohu za piruhe. Slovensko dramatično društvo, ki nima od nikoder drugod znatne podpore, je tudi dobilo 12.000 kron, torej toliko, kakor nemško podjetje, ki ima za seboj bogato botro „Kranjsko hranilnico“. Tako sta Tavčar in Schaffer izračunala, da potrebujejo na Kranjskem Nemci in Slovenci jednako podporo.

Redni dohodki gledališkega zaklada so leta 1898. znašali 11.156 gld., stroški 12.879 gld. Za l. 1900, se je proračunalo stroškov 24.328 kron, dohodkov pa 21.622 kron.

Dr. Tavčar se je pritoževal nad gledališko cenzuro in mahnil tudi po škofih in kardinalih, na kar mu je poslanec Kalan dejal, da je to že manija. Poganjal se je dr. Tavčar

tudi za nemško „Lepo Heleno“, kar priča, da je ta bivši „Slovan“ priden obiskovalec nemških predstav. Navdušenje za „lepo Heleno“ bi pri Tavčarju pač že lahko nekoliko jenjalo, ker je mož že precej v letih in večkrat omenja, kaj bo s kostmi po njegovi smrti.

Isterski deželni zbor.

Prva seja isterskega deželnega zbora se bode vršila, kakor se naznanja, takoj po veliki noči. Posrečilo se je, pridobiti tudi slovanske poslance, da se udeleže zasedanja, za kako ceno — se ne ve. Da jim Lahoni ne bodo dali nič, je jasno, saj še njihovih spravnih pogojev pogledati niso hoteli. Nekateri trdijo, da pridejo slovanski zastopniki radi tega v dež. zbor, ker je vlada za polajšanje bede v Istri dovolila 164.000 kron, ki se razdele v prvi seji dež. zbora.

Štajarski deželni zbor.

V štajarskem deželnem zboru je katoliški poslanec Karlon utemeljeval predlog nemških konservativcev glede spremembe volilnega reda in je blamiral „napredne“ stranke v štajarskem deželnem zboru z dokazom, da so bili „konservativci“ krivi, ki so zahtevali tajno in direktno volilno pravico. Predlog se je izročil upravnemu odseku. Deželni odbor je predložil poročilo osrednji zvezi kmetijskih zadrug.

Goriški deželni zbor.

V tem zboru je bil predložen predlog o izboljšanju učiteljskih plač. I. plačilni razred bi imel 1400 kron, II. razred 1200 kron, III. razred 1000 kron. Stalno nameščeno učiteljstvo dobi 10 odstotni površek svoje plače, in tako od petih do petih let, dokler ne doseže površka za šesto petletje. Izročil se je predlog, da se k bohinjski železnici napravijo stranske črte od sv. Lucije v Tolmin, Kobarid, Bolec, Log pod Predel na eni strani, na drugi pa ob Idrijci do mesta Idrije. Dovolilo se je 200.000 kron za lokalno železnico Gorica-Ajdovščina in 100.000 kron za furlanski tramvaj.

Koroški deželni zbor.

Tudi v tem zboru so skrbeli Nemci, da nimajo Slovencev v odsekih. Samo poslanec Muri je našel milost pred nemškimi očmi nemških zastopnikov. Kolesarski davek se je odklonil. „Südmarki se je dala podpora. Pri točki glede ohranitve stavb pri Zili je govoril slov. poslanec Grafenauer, ki se je tudi pri drugih točkah živahno oglašal, sosebno pri točki, da dá dežela mlekarji, ki jo snuje kmetijska družba za Celovec in okolico, 10.000 kron podpore.

Izvirni dopisi.

Iz Šiške, 12. aprila. Veliki teden je. Po cerkvah so zagrjnjeni oltarji in vse je mrtvo. Tudi na našem občinskem uradu so spuščene zavese pri oknih, vse je mrtvo na našem magistratu. Župana so položili v grob, iz katerega

nikdar ne vstane. In to vse zaradi pisarja, ki je to zakrivil. Izpovedal je županov pisar sam, da je samo od marca pri licencih zletelo v zrak okolo 200 gld.

Tudi o podpori revnim občanom, kateri niso v Šiški in katerim bi se morala torej po pošti pošiljati, se ne ve, kam da je prešla. Le kdor je osebno prišel po-njo, jo je dobil.

Županov pisar je tudi dajal dovoljenja za zidanje brez vednosti župana in brez občinskega ogleda. Tudi Ognjeviti Kozjek alias „prijatelj Burov“ bil je tako srečen, da je za njegovega vladanja smel prezidati magazin v salon brez komisijskega ogleda.

Veliko pozornost vzbuja tudi sledeči prizor, ki se je vršil med Josipom Vodnikom in ranjnim našim županom. Prišel je dan po svojem odstopu Kavšek k Vodniku v prodajalno, rekoč: „Jože, ključ mi daj, jaz sem en akt od cestnega odbora v pisarni pozabil.“ Oče Jože pa pravi: „Kaj? Jaz ti ne dam nobenega ključa, zvečer je seja, pridi gori, pa ga vzemi vpričo nas, ko bomo akt vsi prebrali.“ In malo neverjetno je, kar se je potem izkazalo pri seji, namreč da je bil to ukaz okrajnega glavarstva, datiran od 2. mesecev nazaj, da naj predloži županstvo zapisnik odborove seje, kjer je znanemu naredniku bila podeljena občinska pravica. Okrajno glavarstvo naj bi bilo torej za to vedelo.

Ni čudo, če kmetje šišenski pri taki, včasih tudi preneumni razburjenosti čakajo, da se bo pisar ustrelil. No, storil je bolj pametno, rajši se je dal zapreti.

Druzega novega Vam ne vem povedati, kakor to, da imamo pri nas še vedno dve učiteljici, katerih jedna zna slovenski, pa neče, druga bi pa rada znala, pa ne more. Prva je celo pozdravljala, dokler je bila v Šiški na stanovanju, s svojega balkona s „heil“ one, ki so rumeno oportani držali na biciklih mimo nje. Iz take šole Šiška ne more biti drugačna.

Da, gosp. urednik, tako se je jenjala žalostno naša afera o policajih. Neka roka je zapisala na magistratna vrata „Welche Wendung durch Gottes Fügung!“

Pri nas igra v županstvu pač črka K veliko vlogo. Triumvirat Klinc, Knez in Kavšek potrjujejo to.

Iz Selške doline, 10. aprila. — Češnjaška zadruga, ki je izprva zlasti domače obrtnike sodarje zdrževala, je s svojim delovanjem dobila našemu sodarstvu toliko odjemalcev, da se je do 50 oseb na novo naučilo tega obrta. Tega vspeha ne utaji nobeden. In kaj to pomenja revnim rodbinam, če mož na suhem lahko zasluži do 1 gld. in še več na dan! Našim liberalcem ni to dalo mirno dihati. Zvezalo se jih je več od železniške jare gospode in selških „izobražencev“, pa so lovili sodarje in jim plačevali po 1 kr. dražje, nego zadruga. Novinci so drli k tem veljakom in posledica je bila, da je bilo pri prvi pošiljavi do 400 škarke. Tvrška, ki

ranem Slovanstvu in o domači neslogi, ki tujcu še to zmaši v nenasitno žrelo, česar z lastno silovitostjo ne more ugrabiti. To ljudstvo, dobro, pošteno, potrpežljivo ljudstvo se trudi, trapi, muči, gladuje, hrani, plačuje vedno večje davke, a je zadovoljno, če ima krompirja in zelja in če mu ni treba slušati strašne pesmi bobna, ki ropoče naznanjujoč, da mora hiša, hlev, živina, polje v druge roke, da mora lastnik proč, — kam, za to se nihče ne briga. A oni, ki so sposobni, da bi kazali temu ljudstvu pot do boljše bodočnosti, oni hodijo svoja pota, imajo drugačne nazore o življenju, druge potrebe, nego njihovi bratje na deželi; nosijo narod na jeziku, a ne v srcu. Politika, strankarstvo bega preprosto ljudstvo, ki konečno ne ve, kam se naj obrne, čegavim obetom naj verjame.

Zidar je bil idealist. Žarno je ljubil svojo domovino, z mladeniškim navdušenjem je sanjaril o lepi, sijajni bodočnosti. A čim globlje se je zatapljal v dnevna vprašanja, čim marljiveje je čital razne liste, čim natančneje je opazoval istinite razmere na Slovenskem, tem bolj je uvideval, da ta pot, po kateri vodijo naši prvaki ljudstvo, ne drži do sreče in slave. Večkrat se

je srdil, večkrat se ga je lotila otožnost in tihotal je in premišljal, kako bi se dalo vse to predrugačiti.

Rojen v kmetiški koči, je odšel po dobro dovršenem zrelostnem izpitu na univerzo. Našel je dosti dobrih, nepokvarjenih tovarišev, a nalletel neredko tudi na take, ki so s frivolnim cinizmom govorili o narodnih svetinjah, o veri in o ljubezni do domovine.

Nekoč je govoril v večji družbi navdušeno o delovanju za zarod na podlagi krščanske vere. Kar mu zabrusi eden izmed tovarišev v obraz psovko: „Norec!“ V svetem srdu je bil že prijel za ročaj vrčka, ki je stal pred njim, da ga zažene izzivaču v glavo, toda zavedel in premagal se je še pravočasno. Umolknil je in sklenil, da noče navduševati nikoli več teh brezuzornežev. Za nekaj časa je postal celo sam pesimist in materijalist in strasti so napovedale divji, kruti boj uzornemu mladeniču. Začel je gubiti čas in zamudil dve leti tako, da se je bližal stoprav sedaj, v svojem 26. letu, koncu svojih študij. Dvignil se je zopet iz brezdna, v katero ga je pahal razuzdano življenje, in željam, ozdraviti

se telesno in sosebno dušno, je hitel na velikonočne počitnice.

Doma je bilo vse tako mirno in tiho, in nepopisno dobro mu je del pokoj v rojstni vasi. Vse je bilo skoro kakor nekdanj, mislil, čutil, živel je zopet, kakor davno poprej kot srečen deček. Odšli so zvonovi v Rim in raglje so zaropotale v zvoniku. Kako milo se mu je storilo, ko se je spomnil, da je tudi on nekdanj vrtil leseno orodje in skušal biti kolikor mogoče glasen. Ali še v večjem blaženstvu se je kopala njegova duša, ko so zopet zapeli domači zvonovi.

Napočilo je krasno jutro velikonočne nedelje. Iz cerkve se je pomikal sprevod. Visok, častitljiv mož je nesel sohico, predstavljajočo vstalega Izveličarja, ki je držal v roki zeleno trto. Pobožni, za božjo čast vneti mož je napeljal trto v gorko sobo in tako je vsako velikonočno mogel z zeleno mladiko okrasiti Odrašenika. Vrstili so se moški in ženske, pevci in pevke so čisto in krepko pevali:

„Zveličar naš je vstal iz groba,
vesel prepevaj, o kristjan!“

Pel je z domačimi pevci tudi Fricko, ves prenovljen, prerujen.

so si jo hoteli osvojiti, oz. odtrgati zadrugi, je pisala, da ne vsprejme nič več od njih, da bo pa jemala le pri zadrugi. Ta eksemplj naj si spravijo naši liberalci za ogledalo; tudi Tavčarja naj podučijo o tem, da bo vsaj kaj vedel o zadrugah. — Pri nas se sodi, da so imeli krog 2000 gld. škode. Mi nismo krivi!

Ker so sedaj jezni, delajo raznovrstne neumnosti. Ko je po želji soriških mož se osnovala mlekarška zadruga v Sorici, je železniški župan z veliko mogočnostjo svaril župana in župnika pred konsumom in sebe ponujal, da bi posredoval pri takem možu, ki bi jim osnoval pravo mlekarško zadrugo. Kdo se zlomka v Sorici meni za železniškega župana! Ljudi, ki iz „Naroda“ zajemajo svojo modrost, imenujemo pri nas liberalce in jih smatramo za sovražnike ljudske sreče. — To je bila prva neumnost!

Druga je pa še večji! Po naročilu naših liberalcev so prišle cele skladovnice „Izgubljenega Boga“ v našo dolino. Ta ga je dobil po pošti, drugi ga je našel na oknu, tretji drugače. Splošna sodba, razven tistih, ki so tako zabiti, da še vedno drže z liberalci, ali pa tako zlobni, pa se glasi, da je „Izgubljeni Bog“ nesramna klafarija, kakeršne niso vajeni pri nas najbolj pijani gorjanski hlapci.

Tretja neumnost je pa ta, da hočejo sedaj osnovati v Selški dolini kmetijsko podružnico. Ravno liberalci so pred leti vedno ugovarjali pametnim možem, da taka podružnica ni mogoča; bali so se, da ne bi ljudstvo kakorkoli prišlo k zavednosti. Pirc naj le drugod stori, kar mu vелеva služba*), nas naj pusti pri miru!

Najbolj neumno pa je, da glavna hujskarija v Selcih izvira iz hiše, ki živi edino od cerkvenega dela. Kako se morejo z vnemo klezati svetniki od tistih, ki vse vprek zabavljajo proti „farjem“ in širijo liberalne liste, ne vemo.

Pretečeno nedeljo prišel je že k nam g. Pirc, tajnik kranjske kmetijske družbe. Lepo je predaval v velikem številu zbranim kmetovalcem o umnem gospodarstvu. Slikal je težave kmetijskega stanu ter kazal, da mu dela na jedni strani ovire delavsko vprašanje, na drugi strani ga pa uničuje židovski kapitalizem, ki krivično narekava cene žitu. Govoril je o napredku umnega gospodarstva v drugih deželah. V kratkih potezah prešel je stroke kmetijstva, zlasti živinorejo in lesorejo, kateri sta glavni dohodek naše doline. Priporočal je kmetovalcem združevanje pod geslom: Pomagaj si sam in pomagal ti bode Bog! Kmetovalec mora računati, biti trgovec, prodajati, kar mogoče najdražje in kupiti najceneje; ne sme se zanašati samo na podporo od dežele ali države!

Združevanje, to je glavna stvar! Možje morajo delati in ne nasprotovati združevanju! To

*) Čujemo, da je dobil tudi na Dunaju tak nauk. Op. vr.

naj bi si naši liberalčki dobro zapomnili. Ali ni namen naše gospodarske organizacije prav takšen, kakor ga je obrisal gospod Pirc.

Mi to pot pritrjujemo besedam gospoda tajnika in premišljujemo, kaj bodo sklicatelji shoda, nasprotniki našega združevanja, k temu rekli. Dela pokažejo!

Gospod Pirc je opisal rane, katere je vsekak tok časa kmetijskemu stanu, omenjal važnost tega stanu za obstoj države. Zdravila pa, zaceiliti rane kmetijskemu stanu, pa ni dal.

Mi smo prepričani, da bi marsikateri rad imel lepo žrebetno kobilo, rad lepe gozde, toda manjka mu nekaj, česar Pirc ni omenil, manjka mu denarja, katerega mora imeti, mora za silo dobiti. Tega mu lahko priskrbi domača hranilnica in posojilnica, in brez tega bode malo posestnikov naše doline moglo preustrojiti gospodarstvo. Tega pa seveda gosp. Pirc ni upal ali ni hotel omeniti, ker tega bi mu sklicatelji shoda ne bili dovolili.

Po predavanju je osnovalo nekaj kramarjev, gostilničarjev, kajzarjev in razposestnikov iz selške in železniške občine kmetijsko podružnico, velika večina kmetov je pa odšla, vedoč, da pregovor pravi: „Besede mičejo, zgledi vlečejo“. Ker je bilo, je minulo, pozabljeno pa ne bo.

Mi se zanašamo, da se bodo z ustanovitvijo podružnice naši prvaki z vnemo prijeli dela v korist kmetskega stanu, pred vsem pričakujemo med vspehi: Skladišča za žito in les.

Sv. Ilj v Slov. Goricah, 10. aprila. „Morituri vos salutant“, tako se je že večkrat čitalo po naših časopisih, toda ta glas je bil, in menda ostane, glas vpijočega v puščavi. — Žalostno, pa resnično!

Kmalu bode pala zadnja slovenska postojanka na tej strani — Šentilj. Imamo že nekaj let nemškega župana (Egon v. Pistor.) in sedaj smo izgubili po raznih spletkah tudi večino v krajnem šolskem svetu, česar posledica bode kmalu določno nemčurski nadučitelj.

Zares, naše razmere so neznosne. Najlepše kmetije padajo ter izginjajo druga za drugo v žrelu nemškega Moloha. Zvrčala se je krivda na mariborske Slovence, da so premlačni, da spijo; toda v zadnjem času je ta obdolžitev neopravičena. Prirejali so se shodi, vršila so se poučevanja kolikor mogoče, in narod se res tudi že jame zavedati, vstaja iz škodljive politične zaspanosti; pa, kaj pomaga vse to, ako ni denarja?!

Blagostanje prejšnjih let prihajalo je od vinogradov, sedaj pa je usahnil ta najboljši vir, vinogradi so uničeni (trtna uš, peronospora, oidium itd.). Obdelovanje stane veliko, dohodki pa so majhni; tudi nima kmet denarja, da bi si prenovil vinograde z ameriško trto, kakor

V premišljevanju je zmotil doktoranda glas starega vihrškega cerkovnika: „Dober dan Bog daj! Kaj so vender spet enkrat prišli pogledat sem gori k nam!“ Starec je Frickota dvakrat vikal.

„In vi ste še vedno trdni, kakor se vidi“, odvrne Fricko,

„I zmiraj bolj lezem v dve gubi“, se nasmehlja cerkovnik. „Pa naj stopijo malo v hišo. Nekaj „žegna“ je še v jerbasu, če pa hočejo, jim moja Liza napravi tudi lahko kaj gorkega.“ In Fricko je stopil za starcem pod nizki krov. Potolažil je želodec in si privezal dušo z dobro pristno dolenjsko kapljico. Potem je stopil na plano in si še enkrat ogledal ves lepi slovenski svet, ki je ležal pred njim. Še enkrat je krenil v cerkev, zapisal svoje ime v knjigo za tujce, pod njim pa te-le vrstice:

„Čuj prošnjo mojo, Mati božja sveta:
Ti vse izprosiš lahko od Sinu!
Izprosi tudi srečo in blaginjo
premilega slovenskega rodu!“

Odšel je proti domu po znani poti, po kateri je romal tolikokrat kot otrok, in po gozdu je glasno peval, veseleč se vstajenja in novega življenja v naravi in v srcu svojem.

to delajo kapitalisti — Nemci, ki se trumoma naseljujejo med nami.

Zato pa, kličemo že z umirajočim glasom: „Bratje, pomagajte nam! Tudi mi bi še radi živeli!“ — Iz sredine, iz srca Slovenije, pričakujemo pomoči, ne samo duševne, ampak tudi gmotne. Kdor je narodnjak, podpiraj „Našo stražo“! Večkrat sem že slišal: „Naša straža“ bi nam rada pomagala, pa nima — denarja!“

Pa še drug pripomoček bi jaz nasvetoval, kateri bi več koristil, kakor vse drugo, in to je: Slovenci, ki imate denar, pridite, rešite naše kmetije, katere propadajo! Slišal sem od nekega rodoljuba: „Dajte mi 50.000 gld. na razpolago, in Šentilj bode v nekaj letih zopet naš, kakor je bil poprej!“

Kako velikega pomena bi bilo, če bi nakupili premožni in izobraženi možje nekaj posestev! Na ta način dobili bi zopet večino v krajnem šolskem svetu in bilo bi tudi upati, da se polagoma iznebimo nemškega župana. Z naseljevanjem dobili so Nemci občino v svoje roke, z naseljevanjem iztrgajmo jo zopet iz njih rok! Saj je ravno Šentilj tako ugoden in vabljev kraj že po svoji legi, ob železnični progi, kakor tudi s krasnimi, sedaj nekoliko zanemarjenimi vinskimi grički, za naseljevanje, letovišča itd., da ni kmalu jednekega, To so spoznali naši nemški „sosedje“, ki gotovo nimajo slabega okusa, kar se tega tiče, zato takorekoč prežijo noč in dan na slovenska posestva.

Ali res ni med nami rodoljubov, ki bi hoteli na ta jedino rešilni način priskočiti nam na pomoč? S tem bi se povečalo število slovenskih posestnikov in bi tudi blagodejno vplivalo na vse tukajšnje Slovence. Pri Šentilju imamo zastopnika „Naše straže“ veleč. g. M. Kelemino, ki bo gotovo z veseljem šel na roko vsakemu, kateri bi hotel na ta način nam pomagati.

Zato pa, bratje, ki imate denar in veselje s posestvi, ki imate priložnost, pridite, rešite nas „Südmarke“ in „Šulferajna“! Če ugaja naš kraj Nemcem, zakaj pa bi ne ugajal Vam? Slišite naš obupni klic, dokler je še čas, drugače bo prepozno! . . . O. Š.

Politiški pregled.

Dva cesarja na potovanju. Dne 5. maja pride naš cesar v Berlin. Zakriti se hoče, da je potovanje le čin velike uljudnosti, ker hoče cesar biti navzoč pri proglašenju polnoletnosti nemškega prestolonaslednika, a s cesarjem Franc Jožefom gre v Berlin tudi minister zunanjih stvari grof Gulohovski, in to nekaj pomeni. Domneva se, da gredo nemškemu in avstrijskemu cesarju po glavi v prvi vrsti dogodki na Balkanu, kjer slovanska Rusija pridobiva s svojo trezno politiko ogromen vpliv. — Ob pravoslavnih velikonočnih praznikih pa pojde ruski car s soprogo in hčerko v Moskvo, kjer se bode mudil 14 dnij. Za časa carjevega bivanja v Moskvi se pričakuje raznih važnih odlokov.

Državni proračun bode letos za pet milijonov preokračil dosedanjo svoto.

Bolgarija. Bolgarski knez Ferdinand se zopet ženi. Da bode mogel vzeti rusko veliko kneginjo Heleno, bode prestopil v pravoslavno vero. Ruski car zelo odobrava to poroko, hud je pa nemški cesar. Bolgarski zaliv Burgas nameravajo Bolgari prepustiti Rusiji. Bolgari imajo premalo denarja, da bi mogli zaliv utrditi, kar bi veljalo veliko milijonov. Rusija to lahko stori. Ako bi ostal zaliv neutrjen, bi ondi Turčija v slučaju vojne mogla izkrcavati svoje vojake.

Kaj vse smejo Ogrri. Spomenik avstrijskega generala Hentzija je budimpeštanskim Židom grozen trn v peti. Pred štirimi leti je hotel madjarski časnikar Sziles razstreliti spomenik z dinamitom, a zloben načrt se mu je ponesrečil. Ubežal je čez mejo. Sedaj, po preteku štirih let, je prosil sodnijo, da sme nazaj, in sodišče je dejalo, da se je njegov zločin „zastaral“ in da sme zopet nazaj na Ogersko. Atentat na spomenik avstrijskega generala je torej za Ogre samo štiri leta kaznjiv.

Volitve na Dunaju. Dopolnilne obč. volitve na Dunaju bodo za I, II. in III. razred meseca maja, za IV. razred se bodo vršile pozneje.

Došel je na počitnice tudi Zidarjev tovariš, ki ga je bil nekoč razžalil z besedo: „norec“. Bil je iz sosednje vasi. Fricko mu je bil odpustil in bila sta si prijatelja, ali različna po mišljenju in čutenju. Po velikonočnih praznikih mu je dejal Zidar: „Jaz nameravam iti na božjo pot na Vihro, ali pojdeš z menoj?“

„Seveda“, odvrne prijatelj. „Iti nas mora večja družba, da se bomo dobro zabavali.“

„Dragi moj, na zabavo ne grem“, de resno Fricko.

„No, no, saj se menda ne greš drsat po kolenih okrog altarja, kakor smo to „prakticirali“ otroci in kakor imajo navado tercijalke.“

„Ali misliš, da bi bila to sramota za-me ali za-te? Kako klečeplazimo pred posvetnimi mogotci, a pred Bogom ne bi smeli?“

„Fricko, nikari vender ne pogrevaj starih fraz! Jaz ti odkrito rečem: za me je to — neumnost.“

„Obžalujem. Prijatelja ostaneva, ali, oprost, na Vihro pojdem sam,“ je odločil Fricko.

„Saj pojdeš lahko dvakrat, i sam, i z našo družbo“, pripomni prijatelj. Ločila sta se mirno. Mej potjo k Mariji pomagaj in posebno gori na Vihri je bil Fricko vesel, da je bil nemoten, da se je mogel udajati svojim mislim in čutilom.

Domače novice.

Veselo alelujo voščimo vsem prijateljem krščanske misli in čistega rodoljublja! Za trpljenjem — častitljivo vstajenje naroda!

Pirhi Ivana Hribarja — slovenski Ljubljani. Naš mestni šolski svet — načelnik župan Hribar — je v svoji zadnji seji sklenil, priporočiti dež. šol. svetu, da se razširi mestna nemška deklška šola v osemrazrednico. Mej tem, ko tržaški Slovenci prosijo ljudske šole, do katerih imajo po zakonu pravico, in ne dobe niti enorazrednice, ponuja župan Hribar ljubljanskim nemškutarjem kar osemrazrednice. Da bi pa ne zmanjkalo otrok za nemške šole, sprejema v nje tudi učence in učenke iz Šiške.

Kranjski mladi učitelji zopet zahtevajo v „Učit. Tovarišu“ v spomin Slomškove stoletnice popolno ločitev šole od cerkve. Priznavajo pa, da jih loči od starejših učiteljev, ki še niso zavrgli cerkve, velikanski prepad. Da, prepad je tako velik, kakor med vero in nevero! Vsa sreča človeška pač obstaja v veri, ker le po veri dosega človek ono popolnost, katera ga privede do večne sreče; zato zaslužijo brezverski učitelji, ki kradejo ljudem to srečo, sramotilni kamen, ne pa zboljšane plače.

Zadnje stopnjo podlosti so dosegli slovenski liberalni listi. Prodajanje spovednih listkov so začeli podtikati frančiškonom v „Narodu“, ker vedo, da spovednika veže najstrožja molčečnost in da se tudi zaradi najhujšega obrekovanja noben spovednik niti pred sodnijo zagovarjati ne sme, ako je stvar v zvezi s spovedjo. Lump ima na tem polju prosto roko. Tavčarjevo glasilce „Rodoljub“ pa naravnost hvali tiste, ki nič več k spovedi ne hodijo. Ni zastoj v molitvah po sv. maši odstavek: „Satan in druge hudobne duhove, ki hodijo po svetu v pogubo duš . . .“ Ti duhovi so liberalni časopisi!

Ali hočemo vračati? Znani so napadi na katoliško duhovščino po liberalnem časopisju, v katerem se sedaj z vso silo vleče na dan vse, s čimur bi se moglo duhovščino osramotiti in ji tako odvzeti vpliv. Tudi „Narod“ je pričel vsak posamezen slučaj pogrevati in ga napihivati, kakor bi ga bila deležna vsa slovenska duhovščina. To lopovstvo „Narod“ vedno bolj izvršuje. Na nemško liberalno časopisje so pričeli odgovarjati sedaj nekateri nemški neliberalni listi s tem, da zabeležujejo dogodke iz liberalnih vrst. Tako „Kärntner Zeitung“ zabeležuje iz vrst prijateljev novodobne šole „jungovske slučaje“, ki so se zaporedoma izvršili. Tako so pripravili liberalnega učitelja Kögla na Štajarskem radi nenavnih deliktov v šoli in radi istih deliktov vodjo šole v Ramingsteinu na Zgornjem Avstrijskem. Učitelj Bergstrand na Švedskem je zastrupil sebe in svojih sedem otrok, ker je poneveril neko svoto. To bi bili učitelji okolu „Učiteljskega Tovariša“ hudi, ko bi pričeli tudi mi navajati take slučaje in jih raztezati na vse „liberalno“ učiteljstvo. Koliko defraudacij se zgodi v nekem drugem stanu, koliko odrtij imajo na vesti zopet drugi, — zato, — ali hočemo vračati?

Osebnosti Drž. posl. Gesmann, jeden najodličnejših vodij dunajskih kršč. socialcev, se je mudil te dni v Ljubljani. — Umril je v Mariboru č. g. Franc Janežič, vpokojeni profesor veronauka v starosti 71. let.

Socialno-demokratski kolač bode nocoj rezal pri „Maliču“ Ebin Kristan. Posut bode kolač s cvebami modrosti, katere prodajajo židovski voditelji stranke. „Narodovcem“ je Kristan „novi mož“. Zato le vkup, Sokoli!

941 let je starih vseh 12 starčkov, katerim je premilostni g. knezoškof ljubljanski na veliki četrtek umival noge.

Potovanje v Rim. Drugi ponedeljek ob 9. uri dopoldne odrine vlak s slovenskimi romarji iz Ljubljane. Romarjev je 610 s Kranjskega. Vlak pojde na Gorico. Ob polu 6. uri bode Vlak v Vidmu in ob 5. uri zjutraj v Loreti. Ob 11. uri dopoldne odhod iz Lorete, od 5. do 9. ure zvečer se obišče Assisi in drugo

Wolf bi strašno rad vrgel Luegerja in zato se je zvezal s podpredsednikom dunajske židovske „fare“ dr. Sternom in nemškimi liberalci. Celo koroški Dobernigg je obsodil tako Wolfovo zvezo. Tu se jasno vidi, da v boju proti krščanstvu se dobe vse sorodne duše. Krščanski socialci na Dunaju so pričeli za volitve že živahno agitacijo.

V ameriških Zjedinjenih državah se je že vnel boj, kdo bode bodoči predsednik države. Dosedanji predsednik Mac Kinley bode seve zopet kandidiral, a utegne ga prevreči protikandidat, priljubljeni admiral Dewey, ki si je pridobil zmag na Filipinih. Deweya radi teh zmag Amerikanci obožujejo.

Irsko. Te dni je dospela angleška kraljica Viktorija v irsko luko Kingstown, kjer se je vršil slovesen vhod v glavno mesto Irske. Za Angleško je ta dogodek velikega pomena, ker angleška kraljica že nad petdeset let ni bila na Irskem. Njen sedanji obisk na irskih tleh je nekaka zahvala irskemu narodu, čegar sinovom se imajo prav za prav Angleži zahvaliti za vse dosedanje uspehe v južni Afriki. Irski vojaki so morali vselej prvi v boj in je kajpada ravno v njih vrstah bila izguba vedno največja. Irski narod bo sicer sprejel to zahvalo, a kaj mu koristijo same lepe besede, ko vlada v dejanju ne pokaže zatiranemu narodu družega, nego bič.

Vojna v južni Afriki. Za Angleže se vedno pripravijo žalostni prazniki. V sredo je bilo pol leta, kar se bore Buri za pravično svojo stvar proti Angležem, in vendar mogočni Angleži še danes niso v Pretoriji, pa tudi ne bodo skoro. Angleži o svojih zmagah kar nič ne vedo poročati, pač pa se je zvedelo, da so Buri pri Reddersburgu, vzhodno od železnice, ki vodi v Bethulijo, vjeli 424 angleških pešcev in 167 konjenikov. Robertsova armada je v veliki zadregi, ker ji manjka konj in ker njegovo vojsko strašno nadleguje influenza. Roberts ima v Bloemfonteinu tak strah pred Buri, da je mesto pričel utrjevati. Zato si Roberts ne upa nikamor naprej iz Bloemfonteina. Zadnje dni so se Angleži morali umakniti iz Rouxvila. Pet kompanij redne armade in dve kompaniji prostovoljcev so zbežale. V Mafeking, kjer je divjala lakota, so tudi prišli Buri. Poroča se, da mnogo vjetih Burov Angležem uide. Zadnje zmage Burov so navdušile tudi oranjske Bure, da so tudi ti vnovič se zopet ojunacili in prijeli za orožje. V nedeljo se je bil ljut boj pri mestu Wepener blizu južno-vzhodne oranjske meje. Buri so tu baje podlegli, a to bi ne bilo velikega pomena, če je tudi res, ker so v bližini še veliki burski oddelki. Uprav zavriskal je pa ves pravicoljubni evropski svet ob naslednji brzjavki: „V bitki 7. t. m. so Buri južno od Brandforta ubili in ranili šeststo, vjeli pa osemsto Angležev. Tudi druga v London došla poročila iz burskih virov potrjujejo bursko zmago ter jo imenujejo bitko pri Merkatfonteinu. Burske izgube so minimalne. Zmagovalec je general de Wet.“ Tudi angleškemu generalu Plummeru so Buri prekržali načrte. Hotel je prodirati, pa so ga Buri vrgli nazaj. V Springfonteinu je bil položaj angleškega generala Gatacreja tako žalosten, da so ga Angleži hiteli odstaviti in se Gatacre povrne v London. Mesto njega prevzame poveljstvo prve divizije general Poli Carev. 2000 Burov gre proti Springfonteinu. Vjetega burskega generala Cronjeja so Angleži z njegovimi tovariši pripeljali 10. t. m. na otok sv. Helene. Nekaj dnij pozneje so stopili odposlanci transvaalske republike Fischer, Wolmaran in Wessels na evropska tla v Neapolju ter bodo pri raznih evropskih državah pojasnili razmere v Afriki, ki pa niso za Angleže tako ugodne, kakor to pripovedujejo angleška poročila. Angleži so do sedaj izgubili 25 000 mož ranjenih in ubitih, poleg teh jih je 15.000 na raznih boleznih zbolelo ali umrlo. — Odposlanci pravijo, da ni misliti, da bi pred koncem zime, to je do oktobra, mogel Roberts prodirati naprej. — Odposlanci se iz Neapolja peljejo najprej v Bruselj. — Buri naj bodo tudi nam Slovincem, katerih nas je približno toliko kot Burov, vzgled, da tudi maloštevilen narod zmore mogočnega sovražnika, ako je narod kreposten in zaupa v Boga!

jutro zjutraj ob 5. uri dohod v Rim, kjer ostanejo romarji 6 dnij. Vodje so preskrbljeni, prenočišča in hrana tudi. Za obiskovanje Rima dobe romarji tiskan vsposed. V nedeljo ali ponedeljek bode avdijenca pri sv. Očetu. Ker bodo tudi Goričani tačas prišli s posebnim vlakom v Rim, se bode sv. Očetu poklonilo okoli tišoč Slovencev. Res veličastno!

Iz poročila društva za slovenske visokošolce na Dunaju posnamemo, da je med podporniki izmed vseh stanov največ duhovnikov. Priporočamo to društvo, ker se še vedno nadajamo, da bode dober sad iz te požrtvovalne ljubezni trgali mili naš narod. Lanski prispevki dobrotnikov so znašali 3341 K 74 vinarjev.

Občinski zastop na Rečici je sklenil izjavo, s katero popolnoma odobruje izstop slovenskih poslancev iz štajarskega deželnega zbora. Oglasite se vsi slovenski občinski zastopi!

Ljubljanske novice. „Konje spacirat“ je večkrat vodil po Radeckega cesti Jožef Turk. Ker jih je prepeljal po cesti doli in gori, je bilo končno to špaciranje Pepetovih konj nekemu policaju odveč in naznanil je obč. svetnika Turka na policiji. Ondi so Turka pohvalili z malo globo. — Za šolo pri sv. Jakobu so pričeli kopati temelj. — Bloemfontein v Ljubljani je iskal te dni z veliko službeno gorečnostjo uslužbenec mestnega vodovoda. Na inspekcijsko tablo mu je bil nekdo zapisal: „Vodovod v Bloemfonteinu je pokvarjen, potrebuje nujne pomoči“. Mož je ta preklicani pokvarjeni vodovod iskal po celem mestu. Vsemu upehanemu je neki znanec pojasnil, da se mora peljati v Južno Afriko, ako hoče popraviti razbiti bloemfonteinski vodovod. — Polirja Ivana Preglja so delavci Oven Matija, Moškerc Janez in Oven Janez do nezavednosti pretepli, ker jih je opominjal, naj ne delajo „plavo“. — V novo garnizijsko bolnico izvrše selitev prihodnji mesec. — Blaž Ravnik se je zopet oglasil. Pisal je svoji ženi, da ji hišo v Kolodvorskih ulicah „šenka“, to pa zato, da bode delala zanj „Gesuche“ za pomiloščenje in da bode imel kam glavo položiti, ko pride iz Gradiške. Na pismu se je podpisal: „Blaž Ravnik — ne pozabite me“. — Cesto za Gradom v Gruberjevih ulicah bodo v kratkem znižali.

Novomašniki iz tretjega bogoslovnega leta bodo letos v Ljubljani posvečeni naslednji gospodje: Erjavec Janez iz Preske, Gabršek France s Holmea, Kalan Jakob z Dobráve, Lombar Anton s Trstenika, Merkun Anton z Iga, Miklavšič Janez iz Škofje Loke, Okorn Matija iz Šenčurja, Razboršek Jakob iz Čemšenika.

Nemška skušnja v slovenski deželni šoli. Piše se nam: Lansko leto je sklenil deželni zbor, naj se vpelje vsprejemni izpit za učence, ki se oglase za kmetijsko šolo na Grmu. Poslanec pl. Langer se je posebno zato potegoval. Mi dvomimo, da bi bila ta novotarija zavodu oziroma kmetijstvu na Kranjskem v korist. Marsikateri mladenič se bode ustrašil izpita in se ne bode oglasil za vsprejem. V „Dolenjskih Novicah“ smo sicer brali v jeseni, da se je za I. letnik oglasilo 25 mladeničev za vsprejem. Toda zadeva glede izpita še ni bila splošno znana. Ko se bode pa zvedelo in razglasilo, da mora vsakdo narediti strog izpit in da jih tudi pri izpitu več propade, kakor se je zgodilo v jeseni trem mladeničem, kako bode mogoče pripraviti kmečke dečke, da bi se oglasili za šolo? Vemo za učence, ki so imeli samo jednorazrednico za seboj, in celo za take, ki so obiskovali celo samo zasilno šolo, pa so vendar vrlo vspevali in sedaj umno gospodarijo na svojem domu. Zakaj pa ima kmetijska šola posebnega učitelja za predmete ljudske šole? Pri uže bolj odraščanih, pametnih mladeničih da se tekom dveh let nadomestiti pomanjkljivo znanje. Vemo za mladeniče, ki so obiskovali samo jednorazrednico, pa so v zgolj teoretičnih predmetih n. pr. v kemiji imeli boljši red, kakor taki, ki so prišli v kmetijsko šolo iz četrte latinske šole. Kranjski veleposestniki bi pač radi, da bi dobivali iz kmetijske šole dovolj oskrbnikov, katere bi lahko tudi v nemškem jeziku ozmerjali. Za to bi radi uredili, da bi se le taki mladeniči vsprejemali na kmetijsko šolo, ki so uže kako latinsko šolo na kol nataknili.

Bode li pa s takimi učenci kmetijstvu pomagano? Na srednjih šolah so zgubili veselje do težavnega kmečkega dela, radi tega bodo, zapustivši šole, samo prežali, kje bi dobili kako lažjo službico. Domače posestvo bode pa stalo zanemarjeno, kakor je bilo poprej. Govorimo iz skušnje. V neki občini na Notranjskem so uže 4 mladeniči dovršili kmetijsko šolo in še nijednemu ni padlo v glavo, iskati kake službe. Nihče izmed njih pa pred kmetijsko šolo ni videl druge šole, kot domačo jednorazrednico. Drugi pa, ki so imeli boljšo podlago, so pa oskrbniki, upravniki, vinarji po raznih graščinah. Od katerih bode kmetovalec več koristi imel? Naravnost škandalozno je, kako se je vršil v jeseni na Grmu vsprejemni izpit. Deželni odbor je poslal k izpitu svojega zastopnika, ki je bil predsednik in odločujoč faktor komisiji. Ta predsednik je bil na pol gluhi pl. Langer, ki misli, da se človek brez nemščine zveličati ne more in brez nje tudi kmetovati ne more. Zvedeli smo, da se je pri izpitu govorilo le nemško, da je predsednik izpraševal, kateri izmed učencev se je uže učil nemščine, tudi iz nemščine so morali nekateri učenci izpit delati. V tacih razmerah se nam ni čuditi, če trije mladeniči izpita niso naredili. Propadli so se jokali in prosili, da bi smeli izpit ponoviti. Toda pl. Langer je bil za to popolnoma gluhi. Še le deželni zbor je na pismeno prošnjo in vsled mnogostranskega moledovanja dovolil dvema izpit ponavljati. Dotična sedaj, kakor slišimo, vrlo napredujeta. Ali res deželni odbor nima družega strokovnjaka, kakor napol gluhoga pl. Langerja? Ako ne zaupa učiteljema na zavodu, ki sta priznana strokovnjaka v kmetijstvu, naj pošlje kacega družega zvedenca, magari samega Pirca, le Nemca ne. To smo obelodanili v nadi, da izda drugačna navodila deželni odbor, ali pa da se vsprejemni izpit odpravi, kar bi bilo še najbolj pametno.

Stara mera na mestnem trgu. Od leta 1876. je zakon, kateri pod kaznijo prepoveduje, da se ne sme prodajati, ne kupovati na staro mero in vago. Danes smo zapazili, da se pred mestno hišo še vedno rabi stara mera in se prodaja mleko na firke; pri vsem tem, da je tržni komisar nastavljen, kateri ima skrbeti zato, da se zakon ne krši, zdi se nam to neumestno. Želeti bi bilo, da bi se tudi mleko, kakor po drugih mestih, preiskavalo.

Kranjska hranilnica je letos zopet dala za zgradbo nemškega gledališča v Ljubljani 20.000 gl. Doslej ima ista pripravljenih za to zgradbo 123.000 gl. Z znatno podporo Kranjske hranilnice vzdržuje „Schulverein“ v Ljubljani razne šole, v katerih se ponemčujejo slovenski otroci. Slovenci, nosite svoj denar v zavode, ki z dobičkom ne delajo za ponemčevanje. Slovenski denar v slovenske hranilnice in posojilnice! Duhovniki in učitelji, poučujte ljudstvo!

Ljubljanski protestantje so preteklo nedeljo priredili koncert v svoji cerkvi. Vabili so seve h koncertu tudi Slovence, katerih denarci se jim tudi dobri zdé za protestantske namene. Sedaj nameravajo protestantje dobiti v Ljubljano protestantske diakonise, t. j. protestanske strežnice za bolnike, katere bi vsiljevali tudi katoličanom zastoj, v nadeji, da pridobe kakega katoličana za „čisti evangelij“. Protestantkim željam se nič ne čudimo, čudimo se pa gospej dr. Jenkovi, katere dosedanje delovanje se prav nič ne strinja z dejstvom, da je za nemško protestantsko agitacijo prevzela prodajo sedežev. To je pač žalostno in prav nič ruski!

Slovenski župnik našel zaklad. Iz Amerike se poroča, da je župnik F. S. Košmrl v Duluthu postal lastnik zemljišča, ki meri 160 angleških oralov in ima v sebi toliko železne rude, da so strokovnjaki določili vrednost na več sto tisoč dolarjev. Že sedaj ima g. župnik za polovico zemljišča na ponudbo 200.000 dolarjev.

Naša rešilna družba. Te dni si je zlomil nogo tukajšnji trgovec s klobuki g. Soklič, ko je ponoči šel domov. Prišla sta na kraj nesreče dva moža z ljubljanskega magistrata, od katerih se je želelo odpomoči. A moža sta zma-

jala z glavami in jeden je dejal: „Ni nobenega, da bi troge nosil“. Zakaj je ponoči pomoč takó slaba? Rešilna družba naj se da v oskrbo požarni bramb, da bo red!

Slomšekove slavnosti naj se prirejajo letos povsod po slovenski zemlji, da se dostojno prslavi stoletnica velikega vladike in narod vname k posnemanju vzornika, čigar srce je plamtelo v ljubezni do vere in domovine.

Krasna adresa, katero so „Slovenski Matiči“ poslali gostje, zbrani dne 18. marca na Prešernovi slavnosti v Petrogradu, je razstavljena v izložbi Kollmanove prodajalnice v Ljubljani. Naslikal jo je v Petrogradu bivajoči naš domačin g. P. S. Šmitek, doma iz Kroke, v slovenskih barvah. Poleg generala Komarova so na njej podpisani člani srbske akademske mladine in njihovi slovanski gostje. Častno bode hranila „Matica“ ta lepi spomenik probujenja kulturne vzajemnosti slovanske.

Za ruski jezik se v nemajo listi na Nemškem in dokazujejo, da se mora ta jezik podučevati v šolah, ker je njega znanje Nemcem neobhodno potrebno. Kakšen razloček! Nemci na Češkem in vladni možje v Ljubljani pa še vedno dobivajo krčne popadke, ko slišijo govoriti o uvedanju ruščine v naše šole.

Na Vestfalsko je šel letos spovedovat Slovence čast. g. J. Knific. Pruska vlada mu dela težave.

„Slovanski vek.“ Na Dunaju bode tekom tega meseca začel izhajati v ruskem jeziku „Slavjanski vek“, vseslovansko glasilo, ki bo branilo kulturne koristi Slovanov ter pospeševalo trgovinski promet med Rusijo, Avstro-Ogersko in Balkanom. List bode skrbel za to, da vdobe čitatelji popolno, jasno in resnično sliko o vsem slovanskem kulturnem gibanju. Služil bo dobro zlasti tistim, ki se hočejo učiti ruščine. Sotrudništvo so obljubili priznani učenjaki, politiki in novinarji. Številke na ogled pošilja brezplačno upravništvo na Dunaju VIII Bennogasse 22. List bo izhajal po dvakrat na mesec. Naročnina za vse leto 10 K. Izdajatelj in urednik je dr. Dimitrij N. Vergun.

Drobne novice. Z volilno reformo se peča tudi občinski svet v Gradcu, le ljubljanski obč. zastopne. — V Ribnici ustanovil se je „Klub slovenskih biciklistov Ribniška dolina“. — Novo tobakarno napravijo v Lipi na Koroškem. — Mestno godbo je dobil Celovec. — Pri občinski volitvi na Robu so vsi izvoljeni katoliškonarodni možje. — Snuje se „Zaveza slovenskih učiteljskih društev na Štajarskem“. — Izgubil se je organist Ivan Kosem v Planini. Pustil je službo in dolgove. — Sin ljubljanskega tovarnarja zvonov prof. Samassa je pred tednom v Berlinu zopet govoril o Slovencih ter načrtal Berlinčanom, kako bi se mogli Slovenci pogerantiti. — Utopljen je našel v Celju mesar Franc Šelak svojo ženo. — Utonila je 21letna Anica Thaler, poštna ekspeditorica na Dolenjskem. — Nemški turnarji iz južnih naših dežel bodo šli o Binkoštih popivat v Gradec. — Potres so čutili v nedeljo zvečer v Novem Mestu. — Vodovod bodo dobili na Jesenicah. — Štiridesetletnico je praznovalo katoliško žensko društvo v Mariboru. — Pri občinskih volitvah v Knittelfeldu na Štajarskem so socialni demokratje zmagali v III. razredu. To je že druga soc. dem. zmaga pri obč. volitvah na Štajarskem. Nemci se pač „puste farbati“.

Volitve v tržaški okolici. S silnim navalom so v nedeljo planili Lahoni na tržaško slovensko okolico, da ji v mestnem zboru tržaškem uropajo vse zastopnike. Posrečilo se jim je, Slovincem odvzeti samo jednega zastopnika, pet zastopnikov so si Slovenci ohranili. Volilcev je prišlo na volišče okolu 90%. Izvoljeni so v II. okraju dr. O. Rybař s 142. glasovi, nasprotnik Mauroner je dobil 99 glasov, v III. okraju je zmagal J. M. Vattovatz s 170. glasovi, lahonski kandidat Ferluga je vjel 45 glasov, v IV. okraju je dobil Franc Dollenz 172 glasov, laški kandidat pl. Zanony je ostal v manjšini 120 glasov, v V. okraju je prodril dr. Gregorin s 159. glasovi, dočim je lahon Cumar dobil 120. glasov. V I. okraju (Škedenj) je propapel slovenski kandidat dr. Abram z 247. glasovi proti Banelliju, ki je

dobil 273 glasov. Lahi so delali z vsemi sredstvi in so samo g. Vattovzu zavrgli 77 glasovnic.

Štirje tatovi so ušli iz novomeškega zapora. Ušli tički so zelo nevarni tatovi in so imeli pri begu pomagače od zunaj.

Dve novi knjigi. Z veseljem naznanjamo, da je izšla zopet nova Spillmannova povest v slovenskem prevodu za prvim zvezkom „Ljubite svoje sovražnike!“. „Marijina otroka“ je izvrstna povest iz kavkaških gora s štirimi podobami. Povest je dečkom in deklicam primerno darilo za piruhe. Spillmannove povesti vstrezajo vsem zahtevam dobrega berila za mladino in ljudstvo. Knjiga obsega 70 strani v 12°. Cena 40 h, kartonirana 60 h. Tudi finejše vezi z nepozlačenimi platnicami ter zlato obrezo se dobivajo po raznih cenah. Zbirka se bo nadaljevala. Knjigo prodaja „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani. — V „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani je izšla ravnokar knjiga „Duhovski poslovnik“. Drugi popravljeni natis, 1900. 358 strani in 42 strani obrazcev in stvarnega kazala v 8°. Broširan izvod stane 4 K, trdo vezan v polšagrinu ali celoplastnu 5 K 20 h; po pošti 30 h več. Duhovnikom je knjiga neobhodno potrebna. Sestavljena je pregledno. Priporočamo jo toplotno.

Iz Kroke se nam poroča, da je ondi po dolgoletnem trpljenju umrla gospa Marija Magušar, soproga tovarnarja g. Jurija Magušarja. Včeraj so jo ponesli na tiho grobišče sv. Lenarta. Dolg je bil sprevid, vsaj se ga je udeležila vsa Kropa, prihiteli so čestilci pokojnice iz Radovljice, Tržiča, Podnarta, Kamnegorice, Kranja, Mošenj, Dobrave, Jesenic. Šest č. gg. duhovnikov je spremljalo krsto, obdano od neštevilnih lučij, udeležili so se pogreba s svojo trobojno zastavo domači ognjegasci, katerih načelnik je pokojnice soprog in tudi šolska mladina je prihitela s svojo zastavo in mnogoštevilen delavski zbor je ganljivo pel mile pesmi v slovo. Naj počiva v miru jedna najvzornejših slovenskih gospodinj!

Po vipavski dolini se „Narodovcem“ sila slabo godi. S posebno slastjo imenujejo pri raznih občinah častne občane, da bi si z njihovimi glasovi ohranili gospodarstvo. Ljudstvu pa s tem še bolj odpirajo oči, ker so novi častni občani taki, ki za Vipavo niso prav nič zaslužni. Občina Col je dobila n. pr. te dni naslednje častne občane: dr. Tavčarja, Iv. Božiča in dr. Ferjančiča.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Prezentirani so gg. Martin Kerin, kapelan v Šmarjeti, za župnijo Struge, Josip Porubski, župni upravitelj, za župnijo Koprivnik na Kočevskem, in Janez Soukup, župnik na Gori pri Idriji, za župnijo Stara Oselica. Premeščeni so gg.: Valentin Oblak, kapelan v Poljanah nad Loko, v Borovnico, Andrej Ažman, kapelan v Borovnici, v Poljane nad Loko, Josip Erker, kapelan v Črmošnjicah, kot župni upravitelj na Toplo Reber. — V stalni pokoj stopita: gg. Andrej Drobnič, župnik in dekan v Šmariji in Alojzij Jerše, župnik v Kresnicah.

Občinske volitve v Celju bodo letos 26., 27. in 28. t. m. Dr. Mravlag dela na vse kriplje, da bi odstranil iz obč. sveta vse, kar se noče slepo pokoriti njegovemu terorizmu. V prvi vrsti hoče spraviti iz obč. sveta neodvisnega, poštenega nemškega obrtnika Altzieblerja. Mož se mu je zameril, ker ni glasoval kot porotnik za krivdo učitelja Gostinčarja.

Spominjajte se ob velikonočnih praznikih na praznik, ko se bode otresel spon tudi narod slovenski, in složno pomagajte, Slovenci, z darovi „Naši straži“, da s primernimi močmi more delati za oproščenje slovenskih mej!

Razne stvari.

Vzoren učitelj. Pred porotniki v Campobassu v Italiji bode stal učitelj Felice Pizzolante. Ta učitelj je kradel, karkoli je mogel, da si pridobi novce za potratno življenje. Tudi iz cerkve je odnesel vse, kar ni bilo prikovanega. Imel je pri kraji posebno stražo, obstoječo iz matere in hčere. Zadnji čas pa svoji straži ni več zaupal, zato je mater in hčer zvodil k morju, kjer ji je vrgel v valove. Umor je videl neki pastir, ki

je krutega učitelja ovadil. Ljudstvo je hotelo učitelja linčati. Mi smo to notico priobčili, da jo g. Dimnik ponatisne v „Učiteljskem Tovarišu“, ki misli, da se sme vse povedati samo o duhovskih „Jumparijah“. Nekdo nam poroča, da zbira pikantnosti narodnaprednih veljakov in žurnalistov, s katerimi o priliki postrežemo, ako bode „Narod“ nadaljeval svojo stanovsko gonjo. Celo idealni Engelbert Gangl bode igral v seriji veliko ulogo pod naslovom „Mica Kovačova, piva nič pvačova.“

Samomor radi Joubertove smrti. Na Dunaju se je dne 2. t. m. obesil vnet prijatelj Burov, 17letni pekovski vajenec Karol Moravic. Do tega koraka ga je dovela žalost nad Joubertovo smrtjo. „Te žalosti ne prenesem“, je zaklical večkrat, ko je zvedel poročilo o Joubertovi smrti, in omenjeni dan so našli obešenega v njegovi spalnici. Zblaznel je že pred nekaj dnevi, ker se mu ni izpolnila želja, da bi se dejanski udeležil boja proti Angležem.

Tat zobov. Na Dunaju je v zobozdravnišnici Asch, neki uslužbenec ukrad, 20.000 umetnih zob. Dunajskim brezzobim ženskam jih je prodajal sila po ceni. Njegova kupčija je tako zaslovela, da je za slavo izvedela tudi policija, ki je tička vteknila v luknjo.

Morilca vjeli. Morilca, ki je umoril v Roveredu gimnazijskega ravnatelja Altona in njegovo nečakinjo, so vjeli v Bolzanu. Morilec je ondotni 25letni kočijaž Florijan Grossrubatscher.

Očeta ustrelil je v Čikagi 16letni Bert Frinch. Oče je v pijanosti metal svojo ženo po tleh in ji grozil, da jo zabode. V hipu, ko je potegnil bodalo, je prišel domov sin in ustrelil na očeta, da reši mater. Oče je bil takoj mrtev. 16letni morilec je bil priden deček, ki je sam skrbel za vso rodovino, ker je oče svoj zaslužek vedno zapil.

S 500 kroglijami je v Ameriki v Marietta Ga 125 mož ustrelilo zamorca Bailega, ki je osramotil neko dekle. Možje so vlomili k zamorcu v ječo, ga ugrabili in izvršili sami kazen.

Premogarska stavka je po vsej Avstriji končana. Delati so pričeli tudi premogokopi v Klادنem. Torej mnogo stradanja brez uspeha, mnogo žrtev za goltance socialnodemokratskih agitatorjev.

52 hiš podrlo se je v Klapih na Češkem. Vzrok silno deževje. Tudi z drugih krajev se poroča o nesrečah, ki jih je povzročil neprestani dež zadnjih dni.

Blag kralj. Belgijski kralj Leopold je podaril svoji deželi vse svoje nepremakljivo premoženje. Kje bi se dobil še kak tak kralj?

Gostilna za ženske. V delavskem predmestju v Parizu je napravila gospa Thierry Hoechlinova prijazno gostilno za tvorniške delavke. Za mali denar se dobi ondi dobro kosilo, mleko, kava in čaj. V gostilni je najlepši red in snaga. To ni dobička željno podjetje, marveč zgolj človekoljubni zavod. Stroške krije imenovana gospa, delavke pa še ne čutijo, da prejemajo miloščino. Moškim je vstop prepovedan.

Kuščar v želodcu. Listu „Petit Journalu“ se poroča: Delavec Coent se je več mesecev čutil slabo, osobito želodec mu ni bil popolnoma v redu, ter je vsako jed vrgel iz sebe in je vsled tega sila oslabel. Te dni pa, ko se mu je to zopet ponovilo, je začutil, kakor bi se mu nekaj iz želodca vzdignilo, in vrgel je na tla živega kuščarja. Coent niti sam ne ve, kako je žival vanj prišla, a najbrže jo je še mlado z vodo popil in se je potem v njegovem želodcu hranila. Coent ni še pri vsem tem ozdravel, ker mu želodec vsled gnjusobe ne sprejema jedi, zato mislijo zdravniki, da se bode moral pustiti operirati, to se pravi izprati mu morajo v želodcu ono mesto, na katerem je do tedaj ležal kuščar.

Najnovejše vesti.

Velikonočne procesije se vrše danes kakor običajno po nastopnem redu: Ob 3. uri pop. pri Uršulinkah, ob pol 5. uri v stolnici, ob 5. uri v Trnovem in pri sv. Petru, ob 6. uri pri sv. Jakobu in oo. frančiškanih. — V cerkvi Jezusovega srca se vrši procesija zjutraj ob 4. uri.

Potresna procesija pojde jutri popoldne iz ljubljanske stolnice v uršulinsko cerkev.

Kranjski deželni zbor bode imel sejo v četrtek dne 19. aprila.

Nemško gledališče na Gorenjskem se je utaborilo na Jesenicah. Nemška gledališka družba Braun, pri katere predstavah so se v Kočevju primerile velenemške demonstracije prireja predstave v Trevnovem salonu. Da so prireditve „sijajnejše“, pomagata Slamnik in Jedlička s kupleti.

Našega cesarja bodeta spremljala v Berlinu tudi nadvojvoda Fran Ferdinand in fcm. Beck, načelnik generalnega štaba. Kaj li bo?

Pariško svetovno razstavo so danes slovesno otvorili v navzočnosti ministrov.

Buri so začeli s topovi streljati na angleški tabor pred Ladysmithom in hočejo Angleže obkoliti. General Hunter je moral iti od Bullerja s celo brigado na pomoč Robertsu. Obsedli so Buri tudi mesto Wepener na reki Caledon. Ker imajo tu Buri premalo streliva, so Angleži bolj pogumni. Naskočili so Bure iz posadke, ubili jim 4 zapovednike, vzeli en top, 3 tope pa naredili nerabne. Pri Kornspruitu so pa Buri dobili 11 topov. Navdušenje Američanov za Bure narašča. Buri so zasedli Smithfield. Burska deputacija je prišla v Rim. Na kolodvoru je bila srčno vsprejeta ter je burski odposlanec Fischer odgovoril, da bodo Buri, ako odide njihovo odposlanstvo iz Evrope brez uspeha, dali tudi zadnjo kapljo krvi v boju za svobodo. Bog bode sodil mej njimi in Angleži.

Književnost.

Knjige „Slovenske Matice“ za l. 1899.

(Dalje.)

3. „Zgodovina slovenskega slovstva“.

IV. del, II. zvezek. Spisal profesor dr. Karol Glaser.

V tem predzadnjem sešitku slovsvene zgodovine, ki obsega znanstveno in zabavno-poučno slovstvo, je dr. Glaser dobil pomoč. Oddelek „bogoslovje“ je izdelal Jos. Benkovič in „vzgojeslovje“ je pričel obdelovati Jernej Ravnikar. Prihodnje leto pride še konec zadnjega oddelka, potem dostavki, popravki in natančno kazalo, in obširno delo bode srečno dovršeno. Ne rečemo pa, da bi bilo potem že dovršeno delo Slovencev na tem polju. Vedno bolj smo prepričani, da je Glaserjeva „Zgodovina“ le gradivo za „Zgodovino slovenskega slovstva“. Za sistematično zgradbo bode treba nekoliko več načrta in kritike in manj bibliografije in sem ter tja nesrečno izbranih citatov. Dr. Glaser zasluzi sicer za veliki trud in izredno marljivost odločno pohvalo, a njegovo delo kaže nekatere hibe. Jezik Glaserjev nam ne ugaja posebno. Že uvod na prvi strani tega sešitka se glasi nekako barbarski, n. pr.: Dočim je delovalo, vidimo, da se poprimejo, raziskujoči, pisateljujoči, svetujujoči itd. Netočnost smo opazili pri vsprejemu pisateljev med slovstvenike. Poznamo spretnost Jerneja (ne Josipa!) Pečnika za izkopavanje starin, dvomimo pa, da bi bil mož zasluzil mesto v slovstveni zgodovini. Skoraj bolje bi bil zadel g. dr. Glaser, ako bi bil med zgodovinarji naštel: Kaspreta, Hrovata, Lesjaka, Stiasnyja, Lavtižarja, Stesko, Smrekarja, Šiško, Pokorna, itd., in ako bi bil omenil še nekatere publikacije, n. pr. „Zgodovinski Zbornik“, katerega je izšlo že 49 števil. Če je dr. Glaser dostavil, da Črnologar piše v nemške „Mittheilungen“, bi bil isto lahko povedal tudi pri Vrhovcu, in zlasti bi ne bil smel prezreti Vrhovčeve važne knjige „Die wohllöbl. landesf. Hauptstadt Laibach“, ali pa vsaj poleg manjih spisov omeniti njegovo knjigo „Zgodovinske povesti za meščanske šole“.

Benkovič je naslikal razvoj cerkvenopolitičnih razmer čvrsto in jasno. Ugajal ta oddelek ne bode tistim, ki se bodo čutili zadete, in pa tistim, ki menijo, da bogoslovje ne gre v slovstvo. Mi pa občudujemo Benkovičevo spretno pero. Neukretno je samo to, da v istem sešitku Benkovič deloma mora ponavljati Glaserjeve podatke, n. pr. o Škrabcu.

Še bolj podrobno kot Benkovič pa našteva spiske pisateljev Ravnikar, nekatere z razprtimi črkami, knjigam pa celo pristavlja ceno (v stari veljavi). Nekoliko zastarelosti pa kaže v životopisih, n. pr. gosp. Finžgar (ki sicer ne spada v ta oddelek) že davno ni več kapelan v Idriji.

Pri tej knjigi pogrešamo tiskarske tehnike. Zelo neprijetno de, da so z enakimi črkami tiskana v začetkih odstavkov imena pisateljev, kakor tudi med tekstom imena časopisov in knjig, v katere so pisali. Ta ponavljajoča se imena časopisov jako neprijetno štrle izmed teksta, naslovi pisateljevih spisov se pa ponižno skrivajo. To naj se v zadnjem sešitku popravi in sploh naj uredniki „Matičinih“ knjig tiskarnam določijo črke. D. T.

4. „Beneška Slovenija.“

Spisal S. Rutar.

Trdno narodno prepričanje, ki se svita iz vseh Rutarjevih spisov, odseva blagodejno tudi iz tretjega dela „Slovenske zemlje“, kateremu je pisatelj dal naslov „Beneška Slovenija“. Jezik Rutarjevih spisov je čist, slog domač in njegovo strokovno znanje je bilo po pravici že večkrat pohvaljeno. Za pričujočo knjigo je vendar pisatelj tvarino premalo prebavil in nekatere dobe v zgodovini beneških Slovencev naslikal premotno, prepovršno. Ker g. Rutar sam v „zgovoru“ izraža žalostno slutnjo, da „za njim ne bo noben Slovenec več tako obširno pisal o tem predmetu“, pričakovali bi, da bode zadnji književni spomenik izmirajočemu delu našega naroda vsestranski dovršeno delo. No, upajmo, da bode o beneških Slovencih še kdo obširno pisal, preden izdihnejo.

Knjigo krasi 15 podob, vzeti večinoma iz „Dom in Svet-a“. Nekatere slike so premalo čiste in jasne. Na koncu knjige je cele tri strani popravkov. Mesto njih bi se bolj podal mal zemljevid Beneške Slovenije, ki bi bil v tej knjigi tem bolj potreben, ker slovenskih krajevnih imen, omenjenih v knjigi, zastonj iščeš na dosedanjih zemljevidih. Sicer bode „Matica“ enkrat (pa Bog ve, kdaj) izdala natančen zemljevid slovenskih zemelj, a bolj priročno bi bilo, ako bi njega del čitatelj imel v knjigi sami. Ne stal bi zemljevidek mnogo novcev, ker deželica ni velika, in g. Rutarja oz. g. Trinka ne mnogo truda, ker sta že itak v delu imela dotični krajepis. V krajevni imenik je pisatelj privzel tudi italijanska imena, poleg slovenskih, a dosledno ne, kar nekoliko moti iskatelja krajev.

Svet in prebivalce je Rutar opisal dobro in obširno. Nekatere stvari bi bile pa brez vse škode lahko izostale, n. pr. pripovedka o „lumpu“ na str. 48. in o „kaštrónu“ na str. 74. To gre v preprost spis, manj pa v znanstveno knjigo. Trinkov spis v „Dom in Svetu“, če je tudi dober, je Rutar premalo prekuhal. Od prvih 95. strani „Beneške Slovenije“ stoji 34 strani pod ušesci. In tako dobi še celo temni srednji vek nekoliko pohvale, kajti takrat so „pravde morda bolj umno sodili in bolj modre ukrepe razglašali, kakor v sedanjem razsvetljenem veku“ (str. 33.). Da je na prekuhanje pisatelj premalo pazil, se vidi iz tega, ker je ponatisnil pesem „Predraga Italija“ z istim uvodom dvakrat (na str. 70. in na str. 170.). Nekako v naglici je zapisan stavek (str. 49), ki nam pove, da „na cerkvi sv. Ivana raste tudi trava, čeravno padajo v njo rudeči in modri žarki skozi pobarvana okna“. Nerodno in malo verjetno je poročilo (str. 66.): „Duhovnik opravlja v cerkvi prav po domače sveta opravila: povrh navadne obleke si obleče kazulo in štolo (!), sedi pred altarjem na stolici iz navadne slame pleteni.“ G. Trinko bi lahko kje pojasnil, koliko je na tem resnice. Farne matrike po navadi imenujemo župne matrice, ne: zapisnike.

Krajevni in narodopis v knjigi sta precej popolna. Istega pa ne moremo reči o zgodovinskem delu. Škoda, da doslej še nihče ni izcernal listin iz arhivov ondotnih slovenskih župnij. V šempeterskem župnem arhivu na primer leži mnogo starih pergamentskih listin, ki gotovo hranijo več podatkov za cerkveno zgodovino vsa doline, kateri je bil Šempeter vedno važno.

središče in je še danes mati fara. Na cerkveno zgodovino se pa g. Rutar ni veliko oziral. A tudi nekateri deli svetne zgodovine so v njegovi knjigi precej medli. Nekoliko več bi se dalo povedati (na str. 160), kako sta bili landarska in mjarsinska velika županija državica za-se. V čedadskem arhivu leže listine „Gravezze della Schiavonia“ (z dne 7. avg. 1509), „Esenzioni degli Sloveni dalle angherie (10. avg. 1571) dalje svoboščine Slovencev z dne 26. sept. 1492, listine o njihovih dolžnostih: varovati petero prehodov proti Germaniji (Avstriji) in popravljati veliko cesto. Nekoliko več bi domači ljudje tudi radi čitali o kugi, ki je hudo morila v 16. stoletju, potem kako so beneški Slovenci l. 1492. o kmetskem uporu skupno s Tolminci kričali: „vsi vkup!“ Splošno bi vse zanimali podatki o vojnah in zlasti o tem, kako so Slovenci v 15. veku branili svojo domovino pred Turki, ko je Turčin n. pr. l. 1476. pridrl čez Loko in Novake, in kako so leta 1499. Turki prodrli stražo Slovencev in grozovito opustošili tudi Furlansko, kjer so požgali 132 vasij. Dobro bi bila Rutarju služila knjiga prof. Musonija: „Sulle incursioni dei turchi in Friuli, 1890“.

(Dalje prihodnjič.)

GLASNIK.

Raj socijalnih demokratov.

Z mokraškimi barvami naslikal dr. I. Ž.

VI.

2. Sovraštvo do vere.

Soc. demokratje večkrat naglašajo, da niso sovražniki vere, ampak le cerkve, ki baje zagovarja kapitaliste, birokracijo in druge „zatiralce ljudstva“. Tako piše že večkrat imenovani Stern o socijalizmu. „Socijalisti nimajo nobene koristi, da bi ljudi odvrčali od verskega prepričanja in izvrševanja verskih dolžnostij. Socijalizem je le gospodarsko gibanje, ki ima z verskimi vprašanji toliko opraviti, kakor z zdravniškimi in glasbenimi. Kaj ljudje verujejo in mislijo in kako svoje versko prepričanje izvršujejo v dejanjih, to je njihova stvar. Zato pa tudi ne umemo, zakaj se verniki prekrizujejo pred socijalizmom, ker jim je tako malo na poti, kakor električna luč plinu ali železnica omnibusu.“ Te besede so kaj uljudne, žal, da moremo pa navesti na stotine ravno nasprotnih izjav iz demokratskega tabora. Tako zahtevajo soc. demokratje vsivprek, da se mora veronauk odstraniti iz vseh šol. Bebel je dne 3. feb. 1893 v nemškem državnem zboru javno izrekel: „Mi smo proti vsem avtoritetam, nebeškim in človeškim, katere stavljate proti nam, s katerimi ste doslej skušali na vrvi voditi množice.“

Soc. demokratje vedno predbacivajo katoliški cerkvi, da ta podpira in zagovarja kapitalizem. Na to odgovorimo kratko. Krščanstvo je in bode zagovarjalo opravičenost zasebnega imetja. Krščanstvo pa nima najmanjšega povoda ali vzroka, da bi zagovarjalo sedanjo kapitalistiško obliko produkcije. Kar je liberalizem v verskem, to je kapitalizem v gospodarskem oziru, namreč sebični, kruti materijalizem. In ta brezbožni brezsrčni zistem nima druge pravne podlage, nego le pravo močnejšega, ki neusmiljeno izse-sava slabjšega. In takega zistema kristijan iz prepričanja ne more hvaliti, še manj pa zagovarjati. Zato pa je povsod proti temu kapitalizmu nastopila reakcija, odpor v obliki krščanskega socijalizma. Žal da ravno krščanski socijalizem ne najde podpore v birokraciji in sploh na merodajnih mestih, ki so še vedno zatelebani v liberalizem in kapitalizem. Krščanski socijalisti niso sovražniki kapitala, ki je to za narodno gospodarstvo, kar je gnoj na njivi; a nasprotniki so onih kapitalistov, ki množé le svoje imetje z žulji delavskih stanov, a nimajo srca za njihovo bedo in revščino.

Ko bi soc. demokracija bila res le gospodarsko gibanje po krščanskih načelih pravičnosti, potem bi cerkev to gibanje z vso silo le pospeševala. Toda socijalna demokracija je veri naravnost sovražna in išče neprijateljev ljudski sreči tudi ondi, kjer jih ni. Vse lepe besede po-

sameznih soc. demokratov nas ne motijo in ne prepričajo, ker dejstva nasprotno dokazujejo.

Kakor rudeča nit se vleče po vseh demokratskih listih in knjigah gluha in neosnovana trditev, da je krščanska vera le orodje v rokah buržoazije za zatiranje delavskih stanov. To trdi Bebel neštivilnikrat in za njim to prazno frazo prežvekujejo drugi. Ti ljudje pa s tem le dokazujejo, da, ali svetovne zgodovine niso brali, ali pa ne razumeli. Ravno krščanstvo je preobrazilo svet in v krščanskih deželah zatrlo suženjstvo. Krščanstvo je učilo in uči ljubezen do bližnjega, usmiljenje do revežev in sirot. Toda gluhim ušesom je težko govoriti.

3. Nравnost brez Boga.

Soc. demokracija trdi, da je njena нравnost vzvišena nad vse druge. A ta njihova нравnost (moralna) ne pozna ne Boga ne vere, ne proste človeške volje in ne plačila v večnosti. Toda brez Boga ni vere in prave нравnosti. Kolikor pa je je, izvira iz naravnega zakona. Ta naravni zakon pa je ustvaril Bog sam in ga s pozitivnim zakonom, s Kristusovo vero ni preklical, ampak le potrdil in spopolnil. In tako je mogoče raztolmačiti, da tudi neverniku v mnogih ozirih нравni zakoni niso neznan. Kdor taji Boga, mora tajiti tudi prosto voljo človeško. Ako je vse materija, kakor uče soc. demokrati, potem je tudi človeški duh le pojav materije ter vkovan v njene zakone. Iz tega bi morali sklepati, da človek sploh nima proste volje in ne spoznanja. Vsa prosta volja je po demokratskih naukih le domišljija, prevara. Ta nauk je res le za soc. demokrate, ki uče, da vednost ni še dokazala razločka mej dobrim in slabim in da so sami angelji, a drugi ljudje satani v človeški podobi. Kaj pa morejo ti za to, če nimajo proste volje? Kapitalistom in sploh buržoaziji očitajo, da se dolgočasijo na svetu, da so življenja siti, in da le delo daje človeku pravo tolažbo. Če je temu povsem tako, potem pa naj se tolažijo s sladko zavestjo, da s svojimi rokami koristijo človeštvu. A to je slaba tolažba, zato hočejo soc. demokratje že na tem svetu uživati vse veselje, če mogoče, tudi brez dela. Soc. demokratje torej govoré mnogo o нравnosti, a konečno zaradi premnogih dreves ne vidijo gozda. Bebel pravi: „Nравnost je to, kar navada: navada pa izvira iz potreb gotovega časa“. Torej se нравnost izpreminja, kakor potrebe časa. Po tem nauku so нравni tudi divjaki, ki ljudi jedó, otroke ubijajo in sužnje vprezajo v vozove itd. In najvišji nauk demokratske narave se bode konečno glasil: Grabi skupaj, kar moreš, in uživaj, kolikor moreš, samo glej, da si želodca ne izpridiš! To je torej morala ali нравnost, ki naj osreči svet? In ti demokratski nauki niso le domišljija, ampak logična posledica materijalizma, ki ne pozna proste človeške volje, ne odgovornosti, ne večne kazni. Takih naukov seveda ne more odbravati noben razsoden človek, najmanj pa veren kristijan.

Delavske drobtine.

Veselo veliko noč slovenskim delavcem

Kristus je vstal in z njim vstal je iz teme nevede in barbarstva tudi človeški rod. Dvanajst delavcev — ribičev zaneslo je evangelij ljubezni med razdvojeni svet. Današnji časi so približno v gospodarskem oziru podobni onim pred 2000 leti. Tudi danes ljudstvo pričakuje vstajenja, tudi danes pričakuje odrešenika iz nadlog in revščine. Ljudje so pozabili, da Odrešenik biva davno že med njimi, samo da ga oni nočejo poznati. Nočejo ga poznati moderni bogatini, pa tudi ne moderni reveži. Zato toliko gorje na zemlji. Mi krščanski delavci vemo, da je naše posvetno rešenje v naukih Kristusovih, mi pa tudi vemo, da je Kristus vstal in nas odrešil pogubljenja na onem svetu. Zato se oklepamo z vsemi silami naukov in načel, ki so svojedobno preustrojili barbarska ljudstva v kulturne narode, odpravili osebno suženjstvo ter dali delu čast in veljavo. Po teh naukih, ako si jih iz nova prisvojé vsi narodi, mora tudi delavskemu stanu prisijati lepa, veličastna „Velika noč“ — vstajenje iz liberalno kapitalističnega suženjstva! Da pa nam vzide skoro tako vesela „Velika noč“, zato pa vsi na — delo!

Zatiranje delavcev. Iz Vevč se nam poroča, da v ondotni tovarni novi „gospodar“ oziroma vodja Resch jako slabo postopa z delavci ter jim ne pusti skoro nikakega oddiha. Delavec ni živina, g. Resch! Poiščite si zgubljeno inteligenco, da dobite srce!

Zakaj se jim gre? Odkar se je pričelo naše ljudstvo organizovati na gospodarskem polju, da si pomore z združenimi močmi iz močvirja, v katerem skoro umira bede, jeli so naši liberalci vedno glasneje in suroveje ustavljati se temu gibanju. Brez dvojbe nihče, ki količkaj pošteno misli, ne more tajiti, da si naš kmet, delavec in obrtnik more pomagati le v združenem združenju. Liberalno kapitalistično gospodarstvo, ki pozna le posameznike in posameznikom dovoljuje, uničevati druge manj zmožne in močne, dovedlo je ljudstvo na rob propada. Mej tem ko posamezni ljudje bogate, propada na stotine družih. To se pojavlja dan za dnevom pred našimi očmi. Liberalna gospodarska politika je imela morda iz početka boljše namene, kakor se je pa v dejanju izkazalo v teku let. Toda, da sedaj tisti ljudje, ki imajo na jeziku vedno blagor ljudstva, zabavljajo proti ljudski organizaciji, ko se je vender najjasneje pokazalo, da liberalni gospodarski red ljudstvo le uničuje, je to neumljivo. Iz vsega zabavljanja liberalcev proti gospodarski organizaciji našega ljudstva moremo zaslediti dvoje vzrokov. Prvič ima liberalizem svoje pristaše le v tistih ljudeh, ki so si ob ljudskih žuljih pomagali do blagostanja in bogastva. Ti ljudje uvidevajo, da z gospodarsko organizacijo poneha njih častitljivo „delovanje“ in da njim, ali vsaj njihovim naslednikom, ne bode kazalo drugoga, kakor lotiti se z drugimi vred dela in v potu svojega obraza jesti „svoj“ kruh. Naravno je, da se z vsemi silami upirajo vsemu, karkoli meri na ljudsko samopomoč. Zato toliko krika tudi v našem slovenskem Izraelu. Drugi vzrok tiči pa v tem, da se naše ljudstvo organizuje na temelju večnih krščanskih načel. Liberalizem je izbruh brezverstva in zato črti in uničuje vse, karkoli nosi znak vere. Posebno slovenski liberalci v svojem glasilu „Slov. Narodu“ kažejo to vsak dan najjasneje. Skoro ni duhovnika in lajika, ki se zavzema za blagor ljudstva, da bi ga ta list ne bil postavil na sramotilni oder. Liberalizem svojim pristašem pregleduje vsakovrstne grehe. Liberalci sme vse, klerikalec nič. Klerikalcu se šteje v greh, ako spiže kozarec vina, liberalci sme biti vsak dan pijan, pa je vkljub temu „fest mož“. Liberalni trgovec je soliden, če dvakrat, ali trikrat „falira“ in si s tem „prisluži“ lepe novce, kako klerikalno konsumno društvo, ki ni nikomur storilo škode, pa je sleparija in nevarnost za ljudsko premoženje. Iz tega razvidimo lahko, zakaj se gre liberalcem. Gre se jim za to, da ohranijo tiste ljudi — svoje pristaše — ki niso koristni in potrebni ljudskemu blagostanju, in pa za to, da ovirajo krščansko misel. Vsak pošten človek bo spoštoval tista načela, katera edina morejo človeško družbo pametno urediti, toda naši liberalci zabavljajo krščanstvu, ne da bi povedali, na kaj naj se opira ljudstvo, da bode srečno in pošteno. Sami ne store nič, proti drugim, ki kaj store, zabavljajo. Toda vsaka sila traja do gotovega časa. Tako bode tudi liberalizem pri nas doživel svojo smrt kakor hitro bo naše ljudstvo dobro organizovano. Jokal za njim naš narod ne bode, pač pa mu bode ohranil žalosten spomin kot na izrodek samoljubja in slepljenja ljudstva.

Delavski shod. V nedeljo dne 8. t. m. je priredilo „Slov. katol. delavsko društvo“ javen shod pri Ferlincu. Moškerc je govoril o volilni reformi za deželni zbor in predlagal resolucijo, katera zahteva volilno pravico za vse polnoletne državljane za volitve deželnih poslancev. Jakopič je govoril o delu kaznjencev in prisiljenecv in kazal, da škodo delajo ti ljudje poštenim domačim delavcem v Ljubljani in tudi zunaj. Tudi v tem smislu se pošlje na deželni zbor peticija, v kateri se pojasnuje, kako škoduje delo kaznjencev prostim delavcem. Vložila se je tudi prošnja za zboljšanje plač deželnim delavcem, ker so plače dež. delavcev pri nas ne-

kako merilo za navadno delavsko plačo. Shod je bil precej dobro obiskan.

Javno predavanje. V sredo dne 4. t. m. je v „Kat. Domu“ predaval č. g. dr. Frančišek Lampe o črticah o darvinizmu. Gospod predavatelj je razvil Darwinov nauk o razvoju živalstva in človeka v poljudni besedi. Trditev, da je človek nastal iz živali, nima nobene podlage, katera bi mogla zadostovati dokazu. Domišljija posameznika še ni dokaz kake resnice. Konečno je podal še šaljivo primerko, kako bi se na podlagi spominov dalo dokazovati, kako so nastali posamezni ljudje. Kos, lesjak, medved in drugo so stara rodbinska imena, na podlagi katerih bi se dalo trditi, da so dotičniki nastali iz živalij, katerih imena nosijo. Tako se lahko marsikaka stvar dokazuje. Isto je z darvinizmom, ki je le izrodek domišljije in mu dandanes nobeden resen učenjak ne veruje. Predavanje je bilo prav dobro obiskano. Gospodu predavatelju pa tem potom izrekamo srčno zahvalo za trud, s katerim je marsikomu pojasnil dandanes posebno med delavci od socijalne demokracije trošene krive nauke o začetku človeštva.

Stavci v Bruslju so zopet pričeli stavkati. Stavkajo po vseh tiskarnah.

Paberki.

1. „Mokrocvetiče rož'ce poezije“.

„Mačka in zvezda“. Čuden naslov to! Gotovo je izraz moderno-bolestne duše, duše zapuščene, nesrečne. Tak naslov je baje imel prvotno biti na Engelberta Gangla najnovejši „mokrocvetičnosti“, ki se sedaj blišči v „Slovenki“. „Tožba“ je napisano sedaj nad lepo pesmijo in s pravo naslodo sem čital:

»Zvezda je svetila meni zlata,
da tako lepo, tako vabljivo. . . .
In ko ljubil deklico sem drago,
sladko mačico to nagajivo,
utrnila se je, v noč je padla,
v noč je padla moje sreče zvezda.«

Mačica — sladka! Hm, če je pečena, pa le — ciganu. Ni čudo! Zvezda se je utrnila in je padla v noč, ko je zagledala mačico ob Engelberta Gangla strani. Kakšna je bila ta mačica, radi katere se je utrnila svetla zvezdica? Pegaz govori: Ni bila mačica črnodlaka, ampak — „deklica draga. . . .“ „Škoda, ah — moj Bog, zakaj si me ustvaril?“ pravi koncem pesmi Gangl, ko spozna to svojo poezijo. Urednica „Slovenke“ ne pripomni ničesar. Da, laskava je za list emancipirank slovenskih pesem o — mačici, pred katere krempljčki se zboji celo svetla zvezdica. Gangl Vam je spreten laskač. Srca slovenskih emancipirank si je brez dvoma pridobil do dna, ker je tako nežno namignil na ta razna, doslej manj opevana svojstva „dragih deklic“. „Govekar, daj še za en liter, pri soldatih bo goba suha!“

2. Voda v Kranju.

Skoro še slavnejši, nego pesem o mačici, je sklep občinskega sveta o vodovodnem vprašanju v mestu Kranju. Sklep občinskega sveta starodavnega Kranja se glasi, kakor čitamo v „Gorenjcu“: „Občinski odbor sklene, od sedaj naprej nikomur več oddajati vode, ker je nevarnost, da bi nedostajalo vode“. Tako se govori! Kratko pa jasno!

3. Mesarski most.

Novi mesarski most torej vendar-le dobimo v Ljubljani. Na mestu klanca na Reseljevi cesti dobimo klance na sv. Petra nasipu in na Poljanskem nasipu. Štiri klance dobimo, ker bodo most toliko vzdignili, da se zakrije samo jeden klanc na Reseljevi cesti. Kako naglo je sedaj zavrelo mej ljubljanskimi „merodajnimi krogi“! Dolgo smo že čakali tega mostu. Nikdar bi to čakanje ne bilo tako dolgočasno, ako bi na mestu Škrjančeve hiše stala banka „Slavija“. „Volitve, volitve!“ cvrče vrabci na mladih lipah ob mostu. Župan je že naročil načrte s Češkega. Nič se ne čuje o kakem konkurenčnem razpisu za najboljši načrt, kakor je bilo za „Mestni Dom“. Župan hoče imeti most iz betona in jekla, z velikimi oboki, zato mora obmolkniti vse, ker je že sam preskrbel načrt s Češkega.

Da bi se le kaj sličnega ne zgodilo, kakor pravi tista sitna pesem:

»Rimsko smo cesto
Tak regulirali,
Da smo jo vedno —
Podirali.
Kdo pa, za vruga!
Ve naj za cevi,
Ki so pod cesto,
In ki jih ni!«

4. Ali bomo kaj „fajhtni“?

To vprašanje vznemirja narodno Ljubljano. Fijakarji stoje na vrhuncu nervoznosti. „Ali bo letos kaj šundra“? Hm, za vsakim voglom svoj kandidat! Kandidatov je že toliko, kolikor gob po tem večnem dežju! Pepe je obljubil, da se bomo „gvišno lahko pofajhtali“.

Na zaupni shod v „Narodnem domu“ je bilo prišlo pa toliko svetnikov in profesorjev, da naši niso mogli blizu, razen „eksekutorja“ Šturma, ki je že po Nemškem hodil. Na njegovo besedo so sprejeli v III. razredu za kandidata poleg Škerjanca, ki tudi na zaupnem shodu ni nič pel, še molčečega Žitnika, in, ker bi brez trgovcev ne bilo krojačev, še trgovca Trdino s Starega trga. Ko se je vršil sprejem teh kandidatov, sta dva stara svetnika ves čas „švabila“. V I. razredu bode kandidiral g. Dejak, tako je določil g. župan. G. Dejak bo gotovo zopet v veljavo spravil Aurovo pivo, če bode „fajhtal“ zastoj na pošteno.

5. Pismo iz Mozirja v Žlabor.

Ljubi moj Tona! Naši prošnji so v ljubljanskem „peklu“ ugodili z največjo radostjo. Pisali so celo: „Poslana „mažarska štupa“ je izvrstna za „črne“. Pošljite še takega praprotnega semena! Bolj ko je plesnivo, tem boljše.“ Od Celja do nas znani Malovrh nas ima silno rad. Imenuje nas svoje drage bratce. Na tako izredno odlikovanje smo lahko ponosni, najbolj še ti in Tvoj Tonč, ki sta imela posebno srečo pri babilonskem turnu. Janez je pohvalnega pisma močno vesel, pozabil je celo na svoje pevnike. Sedaj ne zahteva več „vragove kože“ za dvojne hlače, zadovoljen bo, če mu pošlješ nekoliko „cikorijske“.

Meni je doma že dolgočasno. Sara je sitna, Rebeka brezuspešno napaja neodvisne kamele, resničnega „promoviranega brzojava“ pa le ni iz Gradca. Morebiti veš, da sem plačal za brzojav 200 kron, da sem se blamiral v pričo okrajnega glavarja, ker smo slavili promocijo na račun — desetletnice. Vražji klerikalci! vsega so le oni krivi, ker ne uče naprej ne ga katekizma. Naroči vnovič Tonču, naj nameša slad-

kega „tolažnika“, vendar ga ni treba več pet polovnjakov. Pereant klerikalci in njihovi doktorji! Živeli napredni Tonči! Ostanem Tvoj večni Tonek.

6. „Giftbaum.“

„Oj, ti rebro Adamovo, da bi te bil Bog pri miru pustil, preden je mene ustvaril! Kakó so se mi krohotali z galerije doli tisti „smrkovci“, ki so me „čez hrbet nazaj gledali“! Ta sramota, da moram ravno jaz, najodličnejši govornik, nesti iz zbornice domov venec iz peres, utrganih na „Giftbaumu“! Heinu bi že posvetil, ko bi Pa kaj, cesarski Šubic je sline požiral, ko mi je Hein dajal na glavo venec z „Giftbaumu“, prijatelji iz veleposestva so pa kihali! Bog, izgubljen sem!“ — Tako je gonil ragljo proti edinemu zvestemu prijatelju zadnje sredo vso pot od zbornice do Ferlinca zeleno-ovenčani dr. Ivan Nevesekdo. „Teba novih mož z novim programom“, pravi Malovrh, „venec pa treba zamočiti, da se ne posuši!“ Šla sta k Ferlincu, jezila se in pila, pila „vino iz buče“. Cenzor je pa nagajivo prašal za hrbtom: „Hat man nicht zu viel gesehen?“ „Kaj pa sili v ospredje?“

Domača umetnost!

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski ateljé

Andrej Rovšek

v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 22

v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.

10 (6)

Priznalno pismo:

Blagorodni gospod! Altar presv. Trojice, katerega ste naredili za tukajšnje župno cerkev, je pravi umotvor ter kaže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravlja izvanredno prijeten utis in hvali svojega mojstra. V sled tega Vam izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si štejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani

Martin Poljak,
župnik

Ajdovec, 20. okt. 1899.

Mestna hranilnica v Novem Mestu.

I. Bilanca upravnega imetja

Activa.			za 31. decembra 1899.		Pasiva.		
	K	h	K	h		K	h
Račun hipotečnih posojil	962.281	46	Račun vlog	1.386.292	77		
» » obresti zaostale l. 1899	7.654	53	» hipotečnih obresti: Predplačila l. 1899	6.044	16		
» menjic	110.247	40	» menjicnih obresti: Predplačila l. 1899	1.613	63		
» zalog	165.648	68	» založnih obresti: Predplačila l. 1899	10	34		
» zalog	3.070	—	» pro diversi	164	86		
» efektov	126.559	70	» davkov in pristojbin	140	65		
» efektivnih obresti, viseče l. 1899	1.965	62	» zgube in dobička: Čisti dobiček	6.531	92		
» zamudnih obresti, zaostale l. 1899	401	85					
» inventarja	452	64					
» uradnih troškov: Zaostali opomini	8	96					
» in drugi troški	680	—					
» Saldo tiskovin l. 1899	6	80					
» zavarovalnin	21.820	69					
» blagajne	—	—					
	1.400.798	33		1.400.798	33		

II. Bilanca rezervne zaklade

Activa.			za 31. decembra 1899.		Pasiva.		
	K	h	K	h		K	h
Račun efektov	1.9596	57	Račun glavnice	2.6459	79		
Viseče obresti	311	30					
Poslovni dobiček l. 1899	6.531	92					
	2.6459	79		2.6459	79		

V Novem Mestu, dne 31. decembra 1899.

Ravnateljstvo.